

Kemera-granskning – kommunikation är a och o

- Olika skogliga aktörer har olika uppgifter • Nya skogsägare får råd och nätverk
- Tjädern trivs i välskött skog • Liten såg satsar på specialsortiment

i detta nummer

4

LEDAREN

Annikka Selander

5

SKOGSBRUKETS
VINTERDAGAR

Varmare klimat ger
nya skadegörare.

6

KORT NYTT

8

STORT TJÄNSTEUTBUD

Många olika skogliga aktörer.

12

ARBORISTENS VÅRTIPS

Beskär varsamt och i rätt tid.

FOTO: ÅSA NYMAN

10

KEMERA-GRANSKNING I PRAKTIKEN

Följ med ut i Lovisaskogarna.

14

OCKSÅ TRÄDEN HAR EN
DYGNSRYTM

Luke forskar i trädens tillväxt.

18

GRUNDKUNSKAP FÖR
SKOGSÄGARE

Skogscentralen ordnar kurser.

FOTO: WIKIMEDIA

16

STADEN SOM AKTIV
SKOGSÄGARE

Jakobstad äger mycket skog.

22

TJÄDERN BEHÖVER
VARIERANDE MILJÖ

Spelplatsen är svår att upptäcka.

27

KOLUMNEN

Jan Heino

20

VEDELDNING PASSAR I
GLESBYGDEN

Skogsenergi behövs men ger utsläpp.

24

SATSAR PÅ SPECIALSORTIMENT

Granlidens trä hittade sin nisch.

28

SAMARBETE MELLAN
GENERATIONERNA

Dottern äger, pappa sköter.

30

TILLBAKA TILL SKOLBÄNKEN

Skogsstudier som 55-åring.

31

BOVAR I SKOGEN:

Askskottsjuka och nyanlända
skalbaggar.

32

VIRKESPRISER

34

KÖP & SÄLJ

33 VIRKESMARKNADEN
35 I NÄSTA NUMMER

Skogsbruken

OBUNDEN SPECIALTIDNING FÖR
SKOGSÄGARE I FINLANDS SVENSKBYGD

NR 2/2017 · MARS · ÅRGÅNG 87

www.skogsbruken.fi

Utgivare	FÖRENINGEN FÖR SKOGSKULTUR RF
Förlag	Oy Nordinfo Ab Lillviksvägen 6, 02360 Esbo tfn 09 888 6017

Redaktion	
Chefredaktör	Tomas Landers tfn 050 350 0760
Redaktionschef	Åsa Nyman tfn 0500 364 201 asa.nyman@nordinfo.fi
Redaktionssekr.	Peter Nordling tfn 050 559 5778

Annonsförsäljning	Oy Nordinfo Ab Eva Kivilaakso-Wellmann tfn 050 301 9987 eva.kivilaakso-wellmann@nordinfo.fi
-------------------	---

Prenumerationer och adressförändringar	Nesenta Oy tfn 09 4190 2453 vardagar klockan 08.00–17.00 skogsbruken@nesenta.fi
--	--

Prenumerationspris 2017	Helårsprenumeration (8 nr) 75 euro (inkl. moms 10 %)
-------------------------	---

ISSN	0037-6434 Medlem i Tidskrifternas Förbund
------	--

Layout och ombrytning	Oy Nordinfo Ab, Maj-Len Roos
Tryckeri	Oy Fram Ab, Vasa

PÄRMFOTO: ÅSA NYMAN

ANNIKKA SELANDER
MEDLEM I SKOGSBRUKETS
REDAKTIONSRÅD

Viktigt att ta beslut om skogen

STÖRSTA DELEN av skogsägarna har flera olika mål med sitt skogsbruk. För de flesta har inkomsterna från virkesförsäljning stor betydelse, och besluten i skogen siktar i första hand på produktion av gagnvirke. Med det ekonomiska målet samsas ofta rekreation, naturvärden och viltvård. Eller så är tillgången på brännved eller landskapsvärdena det viktigaste. På en del av fastigheten kan man prioritera virkesproduktion och på en annan del naturvård.

Skogsägaren tar beslut utifrån sina egna mål och värderingar. Oberoende av vilka mål skogsägaren prioriterar är det viktigt med medvetna beslut. Fackmännens roll är att erbjuda fakta och presentera olika alternativ och deras sannolika följder. En tydlig beställning är det säkraste sättet att få ett önskat slutresultat, men det finns många skogsägare som inte tar beslut och då händer det inte heller något i skogen.

Enligt en färsk studie av Pellervo ekonomiska forskning PTT, är bristen på tid en allmän orsak till att skogsvårdsbesluten inte fattas i tid och att avverkningsmöjligheterna inte utnyttjas. När skogen inte är den huvudsakliga näringen får den konkurrera med allt det andra som ska göras. För nya skogsägare kan det ta tid att sätta sig in i skogsfrågor. Det behövs mera tid och arbete om skogsägaren vill vara självverksam och sköta en del skogsvårdsarbetena själv. Därför lönar det sig för skogsägaren

att bedöma sig själv i fråga om tid, krafter och andra resurser och att köpa en del eller alla arbeten. Det finns ett stort utbud av aktörer med brett tjänsteregister.

Skogsbrukets organisationer måste i framtiden bättre än hittills identifiera de olika skogsägartyperna för att de ska kunna betjäna på bästa sätt. De måste också utveckla sina tjänster så att de blir ännu mer skraddarsydda och användarvänliga. De ekonomiskt inriktade skogsägarna är den största gruppen och de vill, i större utsträckning än tidigare, veta om olika valmöjligheter och de ekonomiska effekterna av olika avverknings sätt. Det finns också fortfarande skogsägare som inte har uttalade mål och kanske ett avlägset förhållande till sin skog. De behöver stöd som väcker intresset för skogen och fakta som motiverar till beslut. Fackmännen borde i dessa fall lyssna mera än tala.

Skogsbruket är nu fullt av möjligheter. Ifjol var avverkningsarna rekordstora och skogsindustrins virkesbehov fortsätter att öka, så det är livligt på virkesmarknaden. Det är livligt också på fastighetsmarknaden och efterfrågan på skogsfastigheter är större än utbudet, vilket höjer priserna. Statens satsning på ersättningar för skyddsavtal inom ramen för METSO-programmet ger ytterligare möjligheter till inkomster. Det är alltså dags för skogsägaren att nu besluta om sitt skogsbruk. •

Skogsskadorna ökar

I takt med att klimatet blir varmare ökar också antalet nya och främmande skadefaktorer i våra nordiska skogar, det är forskarna överens om. I till exempel Sverige har man redan haft bland annat rikliga stormar, vilka har fällt skog, genererat skadedjursangrepp och orsakat stora ekonomiska förluster.

Skogskonsulent **Hans Källsmyr** på Skogsstyrelsen i Sverige tror att frågan om skogsskador än så länge är större i Sverige än i Finland, av flera orsaker.

- En tredjedel av Sverige ligger söder om Finland och mer än hälften av skogstillväxten i Sverige kommer från områden som ligger på sydligare breddgrader än Finland.

Men både Finland och Sverige ställs småningom inför precis samma problem med skogsskadegörare, både nya och gamla.

- Klimatförändringen innebär sannolikt för båda våra länder att befintliga skogsskadegörare drabbar längre norrut och att vi får nya skadegörare att handskas med.

Källsmyr understryker vikten av god kunskap om riskerna.

- Det krävs övervakning, god beredskap och effektivt bekämpningsarbete med kraftfulla initiala insatser. Skogssektorns åtgärder blir inte annorlunda på grund av klimatförändringen, men vi måste vara mer uppmärksamma och väl organiserade för att möta dem.

FOKUSERAR PÅ KLIMATSKADOR

Skogsstyrelsen är den svenska myndighet som ansvarar för att landets skogspolitik förs ut till och förverkligas i praktiken av dem som äger och brukar skogen. Myndigheten har nu ett ökat fokus på skogsskador kopplade till klimatet.

- Stormar och skogsbränder är förstas sådant som vi fokuserar på. Andra skogsskador, som vi fäster vikt vid, är skador orsakade av klövvilt, snytbagge, rotröta, granbarkborre och så olika nya skadegörare. Vi räknar med att klövviltet gynnas av klimatförändringen, eftersom det finns

mer och bättre foder på sommaren. Därför är det viktigt att viltförvaltningen fungerar, anser Hans Källsmyr.

I Sverige är rotrötebekämpning inte reglerad i skogslagstiftningen, och vid slutavverkningar görs nästan inga stubbehandlingsåtgärder. I Norrland, där granskogar gallras i huvudsak vintertid, görs inga behandlingsåtgärder med pergamentsvamp, och i landets mellersta delar behandlas i vissa landskap bara en eller två tredjedelar av det verkliga behandlingsbehovet.

De många och svåra stormar som drabbat Sverige har lett till omfattande granbarkborreangrepp.

- I mellersta Norrland har en halv miljon skogskubikmeter drabbats, och granbarkborreangreppen fortsätter. Längre sö-

Älgskadorna väntas öka i både Finland och Sverige.

derut drabbades 2 till 3 miljoner skogskubikmeter av angrepp under 2006–2008, efter stormarna Gudrun och Per, berättade Källsmyr.

VÄRME OCH REGN

Granbarkborrestammen i Finland var ifjol i medeltal mindre än sommaren 2015.

- Störst var stammen i sydöstra Finland, på sydkusten och i Birkaland. Den kalla och regniga försommaren bromsade svärmningen och bevarade granarnas motståndskraft på hög nivå, men en varm högsommar gynnade utvecklingen av en systemgeneration, berättar forskare **Antti Pouttu** på Naturresursinstitutet (Luke).

Hur det blir i sommar vet ingen ännu, men Pouttu konstaterade ändå att granbarkborrestammen fortfarande är stor och att vädret bestämmer vad som händer.

Forskare **Heikki Nuorteva** konstaterar att medeltemperaturen i Finland i en nära framtid troligen ökar med någon tiondedels grad per årtionde.

- Vintrarna blir kortare och extrema klimatförhållanden blir mer sannolika. Fuktheten ökar speciellt på vintern, men sommarregn är ändå vanliga. Kraftiga regn är möjliga alla årstider och snötäcket minskar speciellt under förvintern och vårvintern medan mellersta och norra Finland får mera snö under kommande årtionden, förutspår Nuorteva.

Källsmyr, Pouttu och Nuorteva hörde till talarna på Skogsbrukets vinterdagar som ordnas av Finlands skogscentral. I år hölls dagarna i Vanda i mitten av februari. Under den första dagen handlade det om klimatförändringen, nya och främmande skadegörare samt skogsskador i allmänhet.

Under dag två låg fokus på skogsdata, aktuell information om Kemera-lagen, skogscertifiering, skogsbrukets miljöstödd och nya rekommendationer för områden där det finns flygekorre. Dagarna avslutades med aktuellt från Föreningen för Skogskultur med föreningens ordförande **Tomas Landers**. Omkring 80 personer deltog i vinterdagarna. •

TEXT OCH FOTO: ÅSA NYMAN

Plantskogsvården varierade regionalt

Nivån på skogsägarnas plantskogsvård varierar väldigt mycket på olika håll i landet. Skogsråden har satt upp regionala mål för de olika landskapen vad gäller arealen på Kemera-stödd plantskogsvård. Bäst nåddes de målen i fjol i Tavastland. Minst tidig vård av plantbestånd utfördes i Lappland, Nyland och Österbotten, visar statistik från Skogscentralen.

I fjol utförde privata skogsägare Kemera-stödd tidig vård av plantbestånd på totalt över 42 000 hektar.

Arbetsmängden motsvarar drygt hälften av det totala mål på 75 570 hektar som skogsråden satt upp för landskapen.

Mest användes röjsågen i Tavastland, där 98 procent av den hektarmängd som var målet røjdes. I Lappland, Nyland och Österbotten hamnade man långt under målsättningen. Tidig vård av plantbestånd minskar den konkurrens som trädplantorna utsätts för av andra växter, trädplantorna växer snabbare och risken för skador minskar. Slyröjning, kompletteringsplantering och gräsbekämpning är arbeten som skogsägare bra kan göra själva.

Över 100 000 hektar plantskog planteras årligen i Finland. •

Nytt höjdrekord

Mjöstornet är namnet på det som ska bli världens hittills högsta träbyggnad. Våningshuset ska byggas i norska Brumunddal och kommer att bestå av limträ i pelare, bjälkar och diagonaler. I hiss- och trappschakt används massivt trä. De nedersta tio våningarna får dessutom stabiliseringsselement.

Huset blir 18 våningar, totalt 80 meter, högt, och ska omfatta cirka 15 000 kvadratmeter. På den ytan ska inrymmas bland annat lägenheter, hotell, kontor och restaurang.

Byggandet ska inledas i början av april i år och beräknas ta ett år. •

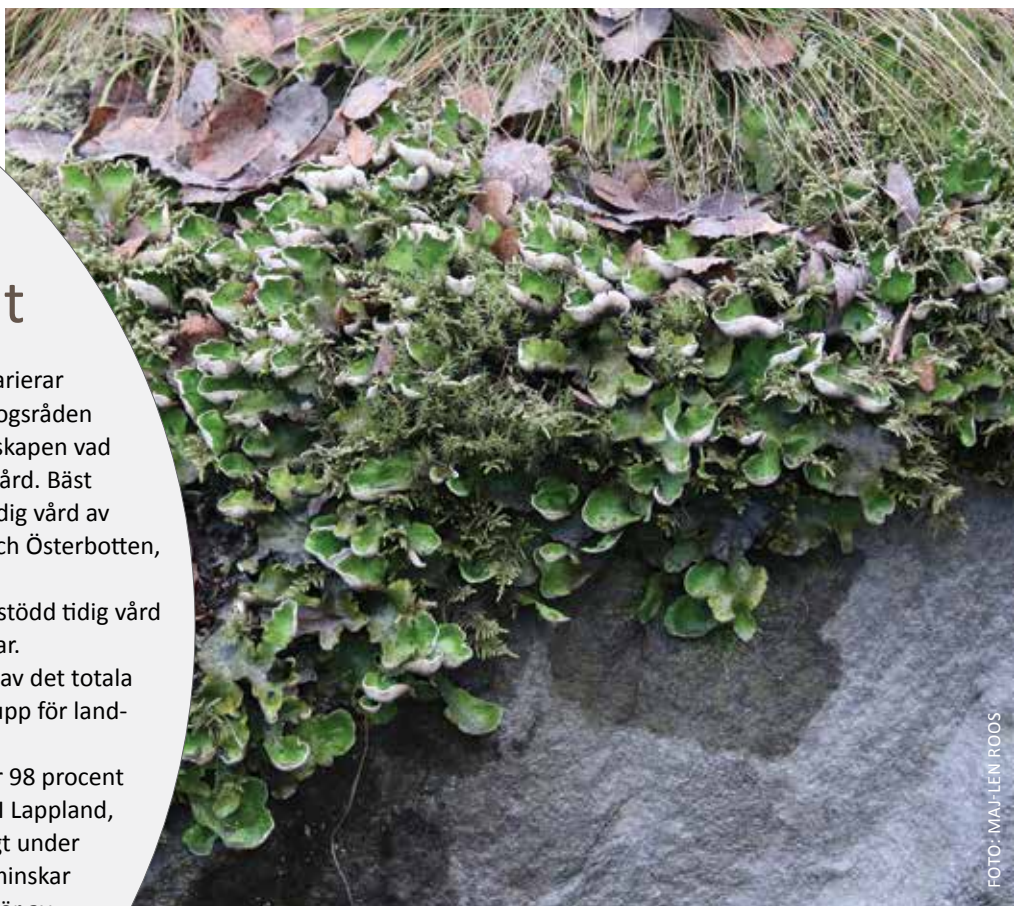

FOTO: MAJ-LÉN ROOS

Nya METSO-projekt utvecklar naturvården

METSO-programmet tryggar skogsnaturens biologiska mångfald. Programmet uppmuntrar skogsägare att skydda värdefulla objekt och vårda naturen i ekonomiskogar. Nu har man valt nya projekt som ska vårda naturen. Det gäller vård av viltskogar och skydd av lundar och bäckkanter.

Vården av viltskogar ska förbättras med hjälp av geografisk information så, att man identifierar skogsfåglarnas livsmiljöer och registrerar informationen på Skogscentralens webbplats MinSkog.fi. Fåglarnas levnadsförhållandena kan förbättras om man väljer en lättare behandling för kärr och övergångszoner.

Skyddet av lundar och bäckkanter påverkas också av kringliggande ekonomiskogar. Vården av de kringliggande ekonomiskogarna inverkar också på skyddade lundar. Därför ska lundskogsområdena betraktas som helheter och inte bara som ekonomiskogar eller skyddsområden.

Ett annat projekt kommer att utreda om det är möjligt att spara de värdefulla bäckkanternas egenskaper och arter när man behandlar skyddszoner så, att skogsägaren samtidigt ska få inkomster från skogen. Resultaten av projektet, som koordineras av Jyväskylä universitet, kan också tillämpas på andra objekt än bäckkanter.

Jord- och skogsbruksministeriet finansierar nya landsomfattande naturvårdsprojekt med ca 250 000 euro år 2017. Projekten löper över 2–3 år. •

Färre flygekorror

Enligt uppgifter som Miljöministeriet sänt ut till de lokala NTM-centralerna har antalet flygekorror i Finland minskat med 23 procent på 10 år, även om variationen av förekomster i olika regioner är stor. Det innebär att flygekorren är fridlyst, men trots detta inte anses vara utrotningshotad.

Sedan april ifjol är det inte NTM-centralen som avgränsar föröknings- och rastplatser för flygekorre. Istället är det skogsägaren eller innehavaren av avverkningsrätten som har ansvaret att se till att flygekorrrarna inte störs av arbeten i skogen. Det gäller att planera avverkningen med tanke på flygekorren och göra anmälan enligt det.

NTM-centralen övervakar och ger råd och kan i enstaka fall göra fältbesök. •

Flisbehov kan förutses

Forskare på Naturresursinstitutet (Luke) har utvecklat ett verktyg för att kontrollera om mängden flis som produceras är tillräcklig på olika håll i landet. Med beräkningsverktyget får man reda på var i Finland det finns mest efterfrågan och var det finns utrymme för nya investeringar.

Verktyget gör det enklare att räkna ut det regionala utbudet och efterfrågan på skogsflis för kundernas, exempelvis skogs- och energiindustrins, behov.

De senaste resultaten visar att man för närvarande har störst möjlighet att öka användningen av flis i östra och norra Finland.

Idag används cirka 8 miljoner kubikmeter skogsflis för värme- och elproduktion, men användningen beräknas öka i framtiden, trots att utvecklingen gått åt motsatt håll på senare år. •

Skogen kan vara kolkälla

Ibland kan skogen vara en kolkälla istället för en kolsänka, visar en ny doktorsavhandling från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). I mätningar gav både produktions-skogar och urskogar ifrån sig relativt stora mängder koldioxid till atmosfären under stora delar av mätperioden.

Tidigare publicerad forskning tyder på att urskog tar upp koldioxid, men SLUs mätningar visar att det också kan vara tvärtom. Under vissa förhållanden kan dessa skogar till och med ge ifrån sig stora mängder koldioxid.

Hur nettoflödet av koldioxid blir i produktions-skogen beror bland annat på klimatpåverkan och trädens ålder, men också på hur man sköter skogen. Gallring gör att träd och växter får bättre tillgång till ljus. Då kan tillväxten och koldioxidupptaget förbättras.

SLUs forskare fortsätter sina mätningar för att försöka förstå vilka faktorer som påverkar skogarnas koldioxidupptag och -produktion. •

FOTO: MAJ-LÉN ROOS

Livlig virkeshandel i privatskogarna ifjol

Skogsindustrin köpte ifjol 41,4 miljoner kubikmeter råvirke av de privata skogarna. Virkeshandeln med virke från privatskogarna var mycket livlig, visar färsk statistik från Naturresursinstitutet (Luke).

Priset på tallstock var 53,3 euro per kubikmeter och på granstock 55,3 euro per kubikmeter. För tallmassaved betalades 15,50 och för granmassaved 17,30 per kubikmeter. Priserna är medeltal för hela landet.

Det reella priset på stock och massaved steg med drygt en procent jämfört med året innan. Den reella prisnivån var också lite högre än medelprisnivån under föregående femårsperiod.

För tallmassaved vid leveransköp betalades 27,90 euro per kubikmeter, för granmassaved 30,40 per kubikmeter och för björkmassaved 28,50 per kubikmeter. Leveransprisnivån på massaved steg en procent jämfört med 2015. Tyngdpunkten i handeln med leveransstämplingsposter ligger i massaved. •

Vilken skogsaktör gör

Skogscentralen, skogsvårdsföreningar, virkesuppköpare – det finns många aktörer inom skogsbranschen i Finland. Ibland överlappar deras verksamhet varandra och det kan vara svårt för skogsägaren att skilja dem åt.

Ofta är folk osäkra på vilka uppgifter som hör till Skogscentralen och vad en skogsvårdsförening kan ta hand om.

Finlands Skogscentral är en landsomfattande expertorganisation som erbjuder skogsägarna vissa tjänster. Skogscentralen får statsbidrag av Jord- och skogsbruksministeriet för att utföra vissa uppgifter.

– Vi är ingen statlig organisation, utan vi får statsbidrag. En av våra grundläggande uppgifter är skogsdata- och granskningstjänster, vilket innefattar allt från insamling av skogsdata till lagövervakning och administration av Kemera-stöd. Viktiga är också tjänsterna till skogsnäringen, vilket innebär allt från rådgivning till skogsägare och aktörer till att göra regi-

onala skogsprogram, säger skogsbruksingenjör **Björn Stenmark**, som är kundchef för Skogscentralens södra serviceområde.

Kemera är ett statligt stöd för skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten som till exempel röjning, skogsbilvägsbygge och dikning. Skogsägaren kan ansöka om detta stöd och då betalas det ut av Skogscentralen enligt givna kriterier.

– Vi har kommit överens med Jord- och skogsbruksministeriet om en viss prioritering. Vi har bland annat diskuterat målgruppen för vårt skogsägarkundarbete, säger Stenmark och tillägger: Vi ska vara brobyggare. Vi ska hjälpa skogsägarna vidare till aktörerna.

ÖVERVAKAR ATT LAGEN FÖLJS

Skogscentralen övervakar också att skogslagen följs.

– Innan skogsägaren avverkar ska en avverkningsanmälan skickas in till oss. Om vi misstänker att något inte stämmer far vi ut och granskar. Vi meddelar avverkningsrättens innehavare om det av någon anledning inte får avverkas.

Ett annat viktigt uppdrag Skogscentralen har fått av Jord- och skogsbruksministeriet, är att samla in och upprätthålla skogsdata i webbtjänsten MinSkog.fi. Skogscentralens skogsdatasystem är världens största och den täcker mer än fyra femtedelar av privatskogarna i Finland.

Till Skogscentralens uppgifter hör även utbildning och rådgivning.

– Vårt uppdrag är att aktivera skogsägaren. Det är de så kallade sovande skogsägarna som vi riktar in oss på med vårt kundarbete, till exempel de som inte skickat in några avverkningsanmälningar eller Kemera-ansökningar under en tioårsperiod. Vi vill också aktivera och hjälpa skogsägare att komma igång i sitt skogsäande. Vi är helt opartiska och tar inte ställning till vem skogsägarna samarbetar med, säger Stenmark.

– Som bäst ligger det i skogsbranschens intresse att få skogarna i yngre händer och därför satsar Skogscentralen på att informera om generationsskiften.

POLITISKA LINJEDRAGNINGAR

Jord- och skogsbruksministeriet leder politiken för hållbar användning av förnybara naturtillgångar i hela landet. Ministeriet

vad?

styr både användningen av och forskning-
en om naturtillgångarna. I enlighet med
regeringsprogrammet drar ministeriet upp
riktlinjer för de instanser som lyder under
ministeriet, och beviljar medel för verk-
samheten.

Förutom Finlands skogscentral lyder
också bland annat Livsmedelssäkerhets-
verket Evira, Forststyrelsen, NTM-centra-
lerna, Lantmäteriverket och Naturresurs-
institutet (Luke) under Jord- och skogs-
bruksministeriet.

MEDLEMSSTYRD FÖRENING

En skogsvårdsförening är en skogsägar-
sammanslutning, som styrs och finansie-
ras av skogsägarna själva, via medlems-
avgifter och affärsverksamhet. Längs kus-
ten finns Skogsvårdsföreningen Österbot-
ten och Skogsvårdsföreningen Skogsrevi-
ret, som täcker sydkusten samt Väståbo-
lands, Kimitonejdens och Jeppo skogs-
vårdsföreningar. Alla har lite olika profil
och erbjuder lite olika tjänster.

Skogsvårdsföreningen Österbotten har
25 fackmän i sin region.

– Vi producerar heltäckande tjänster för-
våra medlemmar. Det är skogsvårdstjän-
ster, virkesdrivning och virkesförmedling,
iståndsättningsdikning, skogsodlingstjän-

ster, fastighetsförmedling och värdering,
för att nämna några exempel. Vi har dock
inget affärsintresse vad gäller förädlings-
verksamhet, säger **Jan Slotte**, verksam-
hetsledare för Skogsvårdsföreningen Öster-
botten.

– Om en skogsägare vill, kan vi sköta
en virkesaffär för hans del. Det betyder att
vi tar in anbud av olika virkesfirmor, jäm-
för anbuden och på basis av jämförelserna
får skogsägaren själv besluta till vilket
bolag han säljer. Det är en typ av rådgiv-
ning och intressebevakning.

Medlemskap i en skogsvårdsförening
är frivilligt, men som medlem stöder man
den nationella och internationella intres-
sebevakningen, som bevakar skogsägar-
nas intressen i till exempel lagberednings-
frågor, och sköts av MTK och SLC.

– Det är ju viktigt att skogsägarnas in-
tressen tas till vara. Skogsindustrin har en
våldigt stark intressebevakning och deras
intressen är andra än den enskilda skogs-
ägarens intressen, säger Slotte.

Medlemmarnas skogar är certifierade
via PEFC-gruppcertifiering.

– Det betyder att skogsägare kan sälja
certifierat virke till vilken organisation han
vill. Han är inte bunden till någon specifik
virkesköpare, säger Slotte.

Skogsindustrin måste köpa en viss pro-
centandel certifierat virke.

ANTALET PRIVATA AKTÖRER ÖKAR

Det finns även ett flertal privata virkes-
uppköpare och tjänsteproducenter i bran-
schen, som fick ett stort uppsving då med-
lemskap i en skogsvårdsförening slutade
vara obligatoriskt i och med en lagändring
för ett par år sedan. De privata aktörerna
erbjuder många olika tjänster på olika håll
i landet. En del producenter kan åta sig att
sköta skogen som helhet i alla skeden, an-
dra erbjuder mindre helheter.

Många privata företag erbjuder både
avverkningstjänster och skogsvårdstjän-
ster, som förröjning, markberedning, plan-
tering, plantskogsrojning och skötsel av
ungskog åt skogsägaren. En del aktörer
utför dessutom dikningar, vägbyggen och
skogsgödslingar. Skogsvärderingar kan de
också åta sig.

Det gäller för skogsägarna att vara akti-
va och noga ta reda på vilken servicepro-
ducent som bäst lämpar sig för det aktu-
ella behovet. •

TEXT: KARIN DAHLSTRÖM

FOTO: MAJ-LEN ROOS

A photograph of two people in a snowy forest. One person, wearing a dark jacket and a beanie, is holding a long measuring tape. The other person, wearing a dark jacket and a beanie, is holding the other end of the measuring tape. They are standing in a snowy field with many thin trees in the background. The text is overlaid on the top left of the image.

Mätspöet är ett viktigt redskap vid Kemera-granskningar. Miriam Stenvall från Skogscentralen mäter hur många träd som ryms inom mätspöets räckvidd. Staffan Henriksson från Stora Enso följer med.

Kemera-granskning i praktiken

Det talas om Kemera hit och Kemera dit och granskningar och kriterier till höger och vänster. Men vad händer egentligen under en Kemera-granskning i terrängen? Skogsbruket följde med ut i skogen.

Kemera-lagen, eller lagen om finansiering av hållbart skogsbruk, är en lag som de flesta skogsägare hört talas om. Kemera-stöd beviljas privata skogsägare för skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten. I lagen stipuleras vilka åtgärder en skogsägare kan få stöd för och på vilket sätt åtgärderna bör utföras för att uppfylla kriterierna.

Det är minus 12 grader och soligt väder när Skogsbruket styr kosan mot Lovisa för att delta i en Kemera-granskning i Pernåskogarna, en liten bit väster om Lovisa centrum.

Skogsrådgivare **Miriam Stenvall** ska granska ett område med fyra figurer i omväxlande terräng. I sitt arbetsrum i centrala Lovisa packar hon fältväskan med allt som kan behövas. Hennes kompak-

ta terrängdator, som ser ut som ett slags stadigare surfplatta, står i sin ställning på bordet.

– Vanligen tar jag terrängdatorn med ut på fältet och gör anteckningar direkt på den, men idag är det så kallt att jag lämnar datorn hemma och antecknar på papper istället.

Hon lägger ner terrängtabeller, blyertspennor, kartor och märkband. Mätspöet ligger redan i bilen. Anvisningarna för okulär, grov och systematisk granskning är också med.

Men innan vi kommer iväg, måste figurerna granskas i Skogscentralens databas, och ännu kontrolleras med Googles satellitkartor. Skogscentralens kartor kan läsas i olika layers, eller lager, och Stenvall kan

med ett snabbt ögonkast på datorskärmen avgöra exakt vart vi är på väg på basis av hur skogen ser ut. Hon pekar vant:

– Vi ska granska fyra figurer, tre för vård av ungskog och en för tidig vård av ungskog, alltså röjning. Det är nog den där ytan som man röjt ungskog på.

OKULÄR BESIKTNING OCH MÄTNING MED MÄTSPÖ

När en granskning ska utföras, kontaktar Skogscentralens granskare de berörda parterna.

– Jag tar alltid kontakt med både skogsägaren och den aktör som utfört skogsbruksåtgärder. Båda får gärna vara med på granskningen och uttrycka sin åsikt om granskningsförfarandet. Det är ett bra tillfälle för diskussioner och rådgivning och kan ge bra vägkost för framtiden, säger Stenvall.

Väl framme vid granskningsobjektet träffar vi **Staffan Henriksson**, skogsex-

pert på Stora Enso och den som skogsägaren anlitat att sköta skogsbruksåtgärderna.

– Staffan är proffs och behöver inga instruktioner från mej, men en skogsägare som sköter allt själv vill ofta diskutera och fråga under granskningarna, konstaterar Stenvall.

Stenvall och Henriksson träffas ofta i arbetets tecken, och det märks. Kommunikationen är rak och glad.

– Röjningsarbetena gjordes i november, men vi har skött området redan tidigare, allt från avverkning till plantering, säger Henriksson.

Figurerna som ska granskas ligger intill varandra i kuperad terräng. Det är en del snö, vilket gör det besvärligt att ta sig fram i riset och genom snåren.

På den första figuren har utförts tidig vård av ungskog. Det är granskaren som själv avgör vad som granskas och var på objektet. Miriam Stenvall konstaterar snabbt att det ser bra ut, men drar ändå fram mätspöet, knyter ett band i en gren och mäter med mätspöet i en cirkel kring den.

– Mitt mätspö är 3,99 meter långt, så jag räknar antalet plantor inom den radien och får fram antalet plantor på området. Här skulle en okulär besiktning ha räckt till, jag såg genast att antalet träd är okej, även om antalet avgångar inte syns under snön, men det är alltid bra att kontrollera.

– Det är väldigt viktigt att den första slyröjningen utförs i rätt tid, 4–6 år efter planteringen, då plantorna är cirka en meter höga och slyet högst två meter högt. Efter det skjuter slyet iväg och likaså röjningskostnaderna. Det gäller att tänka framåt och komma ihåg att med rätt plantskogsvård kan du öka skogens avkastning med 40 procent, säger Staffan Henriksson.

RÖJNING BÖR SKE I RÄTT TID

Det bär vidare in i tätare terräng för att granska figurerna där vård av ungskog genomförts.

– Röjningen har utförts av en ny skogsarbetare, och det ser ut som om han lyckats riktigt bra, säger Henriksson och ser sig belåtet omkring.

Både han och Stenvall är överens om att röjningsarbetena i den äldre plantskogen gjordes i grevens tid. På vissa av granarna, som står kvar, syns tydliga tecken på att björkarna hunnit börja piska grannarna.

– Men om alla kommande åtgärder utförs i tid, kommer det att bli riktigt bra, fortsätter Henriksson, och Stenvall håller med.

Älgarna har försett sig på området, och skadorna på både yngre och äldre träd är märkbara. Staffan Henriksson önskar att det var tillåtet att fälla lite fler älgar i området.

– Man har inte riktigt hunnit reagera på hur snabbt älgstammen har vuxit, avskjutningen borde ha varit större, säger han.

– Här är det ännu ingen fara, allt ser riktigt bra ut, men jag har sett figurer som varit perfekt gallrade och röjda och några månader senare är allt förstört för att älgarna varit framme. Ibland skulle jag vilja råda skogsägarna att lämna det maximala antalet stammar som finansieringslagen stipulerar, just för att det finns risk för att älgarna förstör en del, säger Miriam Stenvall, medan hon knyter ett nytt gult band runt en trädstam och för mätspöet i en ny cirkel.

GODKÄNT

Sammanlagt gör Miriam Stenvall om mätproceduren en handfull gånger på området och kollar också höjden på träden. Hon pilar raskt iväg över stock och sten och lämnar reportern, som inte är riktigt lika van att ta sig fram i besvärlig skogsteräng, långt efter sig. De dagar hon får åka ut i skogen är hennes favoriter.

– Jag kommer alldeles för sällan iväg ut på fältet, fast det är det bästa med mitt arbete. Det och att få diskutera med skogsägarna och ge råd, också per telefon. Vissa veckor är jag inte alls ute i skogen, säger hon.

De fyra figurerna i Pernåskogarna får godkänt utan anmärkningar.

– Här är allt i sin ordning. Det är väldigt sällan som objekt blir helt underkända. Ifall man har avverkat för mycket, så att det strider mot skogslagen, går ärendet vidare till den föredragande som får ta sig an ärendet. Om träden står för tätt är det ju bara att gallra lite till, säger Miriam Stenvall.

Den skogsägare som är missnöjd med ett Kemera-beslut har rätt att överklaga beslutet. Uppgifter om kriterierna för Kemera-stöd, ansökningstider och arbetsslag finns på www.skogscentralen.fi. •

KEMERA-LAGEN ÄNDRAS IGEN

Lagen om finansiering av hållbart skogsbruk ska ändras i vår. Målet är att förkorta tiden för genomförande av arbeten som gäller tidig vård av plantbestånd och vård av ungskog.

Arbeten, som gäller tidig vård av plantbestånd och vård av ungskog, ska i fortsättningen genomföras inom 12 månader efter det att Finlands skogscentral har beviljat stödet. En exakt tidsfrist för genomförandet hjälper Skogscentralen att beräkna i vilket skede stöden ska betalas ut.

För närvarande beviljar Skogscentralen ingen finansiering till projekt för vård av ungskog. Stödansökningar kan åter börja godkännas när ändringen av Kemera-lagen träder i kraft. Målet är att en ansökningsomgång ska inledas senast den 1 maj 2017.

Ansökningar om stöd för övriga arbetsslag tas emot normalt. Om fullmakten att bevilja stöd inte räcker till alla stödansökningar, kommer resten av ansökningarna att behandlas år 2018. Stödet betalas ut när projektet slutförs och en verkställighetsanmälan har lämnats in.

Källa: Jord- och skogsbruksministeriet

TEXT OCH FOTO: ÅSA NYMAN

Almar som för tjugo år sedan blivit hårt beskurna. Som resultat kan man se att den friska delen av veden består av en 0-3 cm tjock ring.

Viktigt att beskära träden i tid

Arbörsten strävar efter att hålla trädet i fokus, att gå fram så varsamt som möjligt. Mycket beskärningsarbete kunde undvikas om man är framsynt och redan från början väljer rätt sorts träd till rätt plats.

– Rent trädologiskt är all beskärning av onö. Trädet har väldigt liten nytta av att beskäras, konstaterar arborist **Gustaf Knape**.

Det är primärt människans behov som styr behovet av beskärning. Det kan handla om rent estetiska aspekter, men ofta är det funktionella krav som är drivkraften, som grenar som hindrar fri sikt i trafiken, träd som växer för nära byggnader eller döda partier som utgör fallrisk.

Ingreppen kan huvudsakligen indelas i två kategorier: uppbyggnads- och un-

derhållsbeskärning. Syftet med uppbyggnadsbeskärningen är att få långlivade och livskraftiga träd. Denna typ av beskärning omfattar unga, mindre träd, till skillnad från underhållsbeskärningen som främst berör äldre träd.

– Det man alltid eftersträvar, speciellt i urbana miljöer, är en genomgående stam. Trädet blir då strukturellt starkare, säger Knape och tillägger att skogsträd oftare har en naturligt genomgående stam, till skillnad från solitära träd.

Utöver målsättningen att få livskraftiga

träd, vill man med uppbyggnadsbeskärningen forma träden så att de blir ändamålsenliga för växtplatsen. Knape påpekar att mycket beskärningsarbete kunde undvikas genom framsynhet, att från början välja rätt sorts träd till rätt plats.

INGEN PLANTERINGSBESKÄRNING

Vad är rätt ålder att inleda uppbyggnadsbeskärningen?

– I princip ett till två år efter plantering, men det är svårt att ge en exakt tidpunkt. Det viktigaste är att man börjar i tid.

Knape efterlyser planering, att man redan vid planteringen borde veta vad man vill med sitt träd. Då kan man förbereda trädet i sakta mak och portionera ut be-

skärningen över flera år och utsätta trädet för mindre beskärningssnitt. Som tumregel gäller att grovleken på den gren man önskar avlägsna inte får vara större än en tredjedel av stammen. Grenarna ska helst inte vara tjockare än 7–10 centimeter i diameter.

Försenad beskärning innebär ofta ofattande ingrepp och resulterar inte sällan i oönskade reaktioner. Trädet vill vara i balans och kommer att försöka kompensera för allt det som blivit bortskuret.

– Trädet vill ha tillbaka hela sin lövmassa för att bibehålla sin produktionsnivå, eftersom trädets rotsystem är dimensionerat för den nivån. Resultatet blir ofta en explosion av vattenskott.

Knape förklarar att lövträd börjar göra rötter först efter att de fått löv. Då de nya löven börjar producera, gör trädet nya finrötter. Dessförinnan lever trädet på förra höstens rötter och lagrad energi. Därför är planteringsbeskärning något man helst ska undvika.

– Man beskär trädplantorna i avsikt att dämpa avdunstningsnivån, men i själva verket ger man trädet en sämre start. Man tar bort den energi som trädet behöver för att tillverka nya finrötter, säger Knape och lyfter i stället fram vikten av tillräcklig bevattning efter plantering.

KAPA I ETAPPER

På frågan om ifall vem som helst kan ta sig an beskärningsarbeten svarar Knape med en liknelse.

– Vem som helst kan fila en motorsågskedja, men alla kan inte vässa den. Det är väl lite på samma sätt med beskärning. Alla kan säkert såga ned en gren, men resultatet blir kanske inte alltid som planerat.

Vanliga fel som amatörer gör sig skyldiga till är att man kapar grenar för nära stammen och skadar kambiet som ska valla in snittytan och förhindra spridningen av svampangrepp. Stamveden utvecklar ofta en grenkrage vid basen av grenen. Hur pass synlig denna krage är, varierar mellan trädslagen. Om man snittar i grenkragen, skadar man samtidigt trädets försvärssystem.

– Det är bättre att lämna en halv centimeter för lång tapp än en som är lite för kort. Nackdelen med att lämna en lite för lång tapp är att invallningen tar lite längre tid, men trädet klarar det nog, säger Knape.

Ett annat vanligt fel är att man sågar uppifrån och sedan bryter av sista biten, varpå delar av den sega barken slits med.

– För att undvika den här typen av fläckningsskador rekommenderas att man av-

lägsnar stora grenar i etapper. Man har då mera kontroll över processen och får en bättre snittyta.

Den rätta platsen att kapa en gren är ofta första stället där grenen blir rund. En oval snittyta är ofta ett tecken på att man kapat grenen för nära stammen.

KAPAR PÅ FEL HÖJD

Huruvida ett felbeskuret träd går att korrigera, beror helt på vilken typ av fel som trädet utsatts för. Det är exempelvis omöjligt att återfå en naturlig form på ett stympat träd.

– Om målet är en viss formbeskärning finns det inget att orda om det. Man får ju göra som man vill med sina träd. Men det känns inte helt rätt då man försöker forma om ett stort träd till ett litet.

Det är heller inte ovanligt att folk gör misstaget att kapa trädet till exakt den maximala nivå man vill ha det. Trädet kommer att reagera på beskärningen med att med all kraft växa uppåt, och effekten av beskärningen försvinner.

– Man måste kapa trädet några meter under den maximala nivån, säger Knape och tillägger att man i dylika fall nästan lika gärna kan ta ned hela trädet. •

TEXT: MIA BERG-LUNDQVIST

FOTO: MIA BERG-LUNDQVIST

Då beskärningen sker för sent innebär det ofta stora ingrepp med många vattenskott som motreaktion.

- Den optimala tiden för beskärning av lövträd är under juli, augusti och september. Biologiskt är träden på sin energitopp då. Beskärning bör undvikas under lövsprickningsperioden.

- Av hävd har träd ofta beskurets vintertid. Det är inte fel att beskära då träden är i vila, men trädens förmåga att skydda sig mot svampangrepp är nedsatt. Detta gäller speciellt under milda vintar. Under kalla vintrar finns det risk för frostsador.

- Handsåg är det redskap som rekommenderas för beskärning. Motorsåg och stege är däremot ingen optimal kombination. Sekator fungerar bra på mindre kvistar, grensaxar söndrar lätt barken.

- För att få en genomgående stam bör det finnas bara en ledare. Utan en klar ledare utbryter anarki, där alla grenar vill ha en toppposition. Därför bör konkurrerande toppskott avlägsnas i ett tidigt skede så att trädet inte får dubbla stammar, ofta med invuxen bark som följd.

- Skavande grenar och grenar med ogynnsamma vinklar, vilka riskerar att bilda inåtväxande bark ska också avlägsnas i uppbyggnadsskedet.

FOTO: MAJ-LÉN ROOS

Tillväxtbanden avslöj

Med hjälp av tillväxtband har forskare kartlagt års- och dygnsrytmen för stamtillväxten på några av våra vanligaste trädslag. I ett större perspektiv kan informationen användas i debatten om klimatförändringar.

Sedan åtta år tillbaka genomför Naturrekursinstitutet (Luke) ett projekt där forskarna mäter stamtillväxten på tall, gran och björk. På kort sikt får man färsk data om den årliga stamtillväxten. Sett ur ett större och längre perspektiv kan insamlad data bidra till att bevisa att klimatet förändras och vara till hjälp för att förutspå tillväxtpotentialen och anpassningsförmågan hos våra vanligaste trädslag under förändrade omständigheter.

- Men det bör framhållas att materialet än så länge är för litet och omfattar en för kort tidsperiod för att vi ska kunna bevisa något beträffande klimatförändringar, säger forskare **Pentti Niemistö** vid Luke.

- Med mätningarna får vi information om när tillväxtperioden inleds, när den avtar samt om hur olika väderförhållanden påverkar tillväxten, tillägger han.

Stamtillväxten mäts med såväl manuella som automatiska tillväxtband. De automatiska banden gör mätningar varje timme under årets alla dygn. De täcker hela dygnsrytmen beträffande stamtillväxten och gör att även effekten av varierande väderförhållanden kan beaktas.

- Om man vet hur väderleken påverkar tillväxten, kan man så att säga ”tvätta bort” effekterna av varierande väderlek och på så sätt tydligare synliggöra eventuella långsiktiga trender.

VÄXER NATTETID

Mätningar med automatiska tillväxtband utförs på totalt tjugo granar i Finland och på fem björkar. Alla fem silverbjörkar finns i Punkaharju. Granarna finns i Punkaharju, Tammela, Juupajoki och Kivalo, med fem träd på varje ställe.

De träd, som övervakas med manuella tillväxtband, är fördelade på flera platser och är också flera till antalet, cirka 190 stycken. Här är det tallar, granar, silver- och glasbjörkar som mäts.

- Vi har konstaterat att trädstammar-

na är som tjockast i slutet av sommaren, under en regnig dag i gryningen, berättar Niemistö.

Trädens dygnsrytm följer ett mönster där stammen utvidgas under kvällen och natten och krymper under morgonen och förmiddagen. Denna process är som mest intensiv under juni och juli. Förklaringen till dessa fluktuationer ligger i att fotosyntesen sker dagtid.

Under en solig dag håller barren och löven sina klyvöppningar stängda för att minska avdunstningen. Trädens andning är då marginell. Andningen behövs för att träden ska kunna omvandla den energi de lagrat under dagen för tillväxt.

Träden öppnar klyvöppningarna till natten, som därför blir en lämplig tidpunkt för tillväxt.

- Att trädet sedan krymper en aning under morgonen och förmiddagen beror på att vattnets avdunstning förorsakar ett undertryck i stammen.

BJÖRKENS TILLVÄXTPERIOD LÄNGRE

Som konkret exempel på fluktuationer i stamdiameter kan granarna i Punkaharju nämnas. Den genomsnittliga dygnsvariationen, uppmätt under tidig morgon och åter på eftermiddagen, var 0,2 millimeter. Den maximala variationen var 0,3 millimeter.

Hos mindre björkstammar var den mätta variationen något mindre, i genomsnitt 0,15 millimeter.

En intressant detalj, som forskarna har noterat angående björken, är att stamtillväxten börjar samtidigt med lövsprickningen. Lövsprickningen har å sin sida tidigare lagts med två veckor under de senaste etthundra femtio åren.

- Det betyder alltså att björkens tillväxtperiod har förlängts, konstaterar Pentti Niemistö. •

TEXT: MIA BERG-LUNDQVIST

ar trädens dygnsrytm

Den här granen har både ett manuellt och ett automatiskt tillväxtband.
Det automatiska är överst.

Den här tallen har ett manuellt tillväxtband kring stammen.

MÄTNING AV STAMTILLVÄXT

- Projektet har sin utgångspunkt i FN:s ekonomiska kommission för Europa ICP Forests uppföljningsprogram.
- Mätningarna inleddes år 2009. Projektet har finansiering fram till 2020.
- Data från de automatiska tillväxtbanden fås kontinuerligt via mobiltelefon. Därutöver gör forskarna fältbesök två gånger per år.
- De manuella banden granskas med två veckors mellanrum under tillväxtperioden. Utanför tillväxtperioden granskas banden en gång i månaden.

FOTO: PIXMAC

Tro, hopp, kärlek och skogsägande

Staden Jakobstad hör till landets äldsta skogsägare och i februari antog tekniska nämnden en uppdaterad skogsbruksplan för stadens skogsegendomar.

Det var när staden Jakobstad grundades, år 1652, som den också tilldelades en kungsgård av kronan.

– Det är ganska vanligt att gamla städer äger skog. Även grannstäderna Nykarleby och Karleby har skogsägor, berättar **Anders Blomqvist**, stadsgeodet i Jakobstad.

Under 1900-talet förvärvade staden ständigt mer skog, även om en stor del av markerna numera är utbyggda.

– Kommungränserna har flyttats i tre olika repriser, och i samband med dessa har staden passat på att förvärva ytterligare skogsfastigheter. Också däremellan har man köpt av privata skogsägare och bytt till sig mer skog av församlingen.

Genom åren har staden förvaltat sina skogar enligt varierande strategier. På 1970-talet var staden angelägen om att köpa upp skiften av privata skogsägare och gjorde sedan radikala avverkningar för att finansiera köpen. Ännu på 1970- och 80-talen fanns ytor som på flygbilder påminde om flygfält. Numera är orden långsiktigt och hållbart ledstjärnor i stadens skogsägande.

– Under de senaste 15–20 åren har skogarna förnyats, och när man jämför med

den tidigare skogsbruksplanen har det hänt en del med beståndet i skogarna. Nu har många områden kommit in i ett gallringsskede.

EN HACKA TILL STADSKASSAN

I den aktuella skogsbruksplanen konstateras att staden förfogar över cirka 2 500 hektar skog, som fortfarande är indelad i fyra skötselkategorier: ekonomiskogar, rekreationsskogar, parkskogar och naturskogar. De flesta områden finns inom ett tiotal kilometer från stadens torg.

En del är mer svårtillgängliga. Som till exempel skogsägorna på Helsingön ute i skärgården, som genomgick ett stort gallringsprojekt 2013–15, när tiotusentals kubikmeter virke fraktades i land med pråm under

ett par års tid (se Skogsbruket 11/2014).

– De stora arealerna är relativt koncentrerade och finns utanför staden i Fäboda, Vestersundsby och Pirilö. Dessutom finns en del småfigurer mellan olika stadsdelar, till exempel i Grannabba, där vi avverkat virke i vinter.

Virkesförrådet i staden Jakobstads skogar beräknas till cirka 350 000 kubikmeter och den rekommenderade avverkningsmängden på skogsmark är 7 600 kubikmeter per år. Sedan 2015 har staden ett avtal med UPM som sköter avverkning och förnyelse av skogarna.

– Ekonomiskogarna förvaltas långsiktigt och rationellt, så att virkesförsäljningen ska ge en stabil inkomst till stadskassan. Förr hade staden egna huggare som skötte gallring och avverkning, men tjänsten köps numera in.

PARKSKOGAR SKA VARA SNYGGA

Rekreationsskogarna används av invånarna i första hand för motion och friluftsliv. Stadens tekniska personal ser till att skidspår och motionsleder hålls i skick. Det är inte ovanligt att rekreationsskogar och ekonomiskogar ligger nära varandra, bland annat i Fäboda och Vestersundsby, men enligt Blomqvist finns inga stora konflikter mellan de olika intressena.

– Bland orienterare kan nya kala ytor väcka missnöje, men i stort försöker vi spara en del gammal skog och undvika att skogsmaskiner kör över motionsspår eller på annat sätt förstör naturupplevelser för invånarna.

Han nämner området Östanpå som exempel på en lyckad kompromiss mellan ekonomiskogar och rekreationsskogar. Det ligger nära bosättning och har en välutnyttjad motionsslinga.

– Avverkningen som genomfördes gav rejält med virke och ändå känns det som ett riktigt skogsområde.

Skogsägorna ligger till största delen i utkanterna av stadens bebyggelse, men det finns också många randområden i närheten av bostadsområden och småindustri. Flera av de egnahemsområden som byggdes ut för 30–40 år sedan är byggda på gammal åkermark, där björk och asp har vuxit kraftigt. Där har det krävts insatser för att hålla dem snygga.

– Parkskogar nära bebyggelse ska vara estetiska. Vi röjer sly för att skogen ska se välmående ut, men vi kör inte med gräs-

– Den viktigaste målsättningen med kommunernas markägande i dag är att skapa en fungerande samhällsstruktur, som ger förutsättningar för olika former av byggande, service och rekreation. Ekonomiskogsbruket fungerar parallellt med denna huvudmålsättning, säger Anders Blomqvist, stadsgeodet i Jakobstad.

klippare. Dessutom har vi samma ansvar som övriga skogsägare att skydda hotade arter, som flygekorrar och fladdermöss, som ofta finns i parkskogar.

SKOGEN SOM HÅRDVALUTA

När det gäller den fjärde skötselkategorin, naturskogar, skiljer sig privat och offentligt skogsäggande från varandra.

– Staden kan inte som offentlig ägare få ersättning för fredande av skogar, men har ändå några skyddsområden. Bland annat områden kring Sandsundsfjärden och Ådöudd är skyddsobjekt för att de har en värdefull biologisk mångfald.

För något år sedan sålde staden sitt en-

ergiverk och fick en rejäl hacka som vände på budgetunderskottet. Finns det politiska intressen som vill avyttra stadens skogsäggande?

– Nej, vad jag vet har inga sådana diskussioner förekommit. Det skulle inte vara så lukrativt att sälja bort skogsfastigheterna. Staden har flera intressen med sitt skogsäggande. De används också som ett verktyg för att förvärva byggbar mark inom stadens gränser.

Nyligen bytte staden till sig en tomt för ett skolbygge och gav delägarlaget ett skogsskifte i utbyte. Skogen användes som valuta när parterna under sega förhandlingar hade svårt att komma överens om ett pekuniärt belopp.

– Det kan också hända när staden vill förvärva bostadstomter. I förhandlingar med jordbrukare är det inte alltid möjligt att ersätta åkermark som ligger på planerat område med motsvarande åkermark någon annanstans. Då kan staden föreslå skogsmark som kompensation. •

TEXT: JOHAN SVENLIN

Nya skogsägare tar helhetsgrepp om sin skog

För att nya skogsägare ska få en grundläggande kunskap om vad som gäller inom skogsbruket håller Skogscentralen endagskurser där deltagarna får ställa frågor och samtala med varandra. En sådan kurs hölls i Vasa i januari. De deltagare som Skogsbruket träffade var nöjda med den information de fick.

Den 21 januari hölls ett seminarium för nyblivna skogsägare på Skogscentralen i Vasa. Ett 20-tal deltagare hade anmält sig. **Andreas Ahlholm**, kundrådgivare inom skogs- och naturvård på Skogscentralen, berättade om saker en skogsägare bör känna till och **Thomas Sundqvist**, distriktschef på Metsä Group, fanns på plats för att ge ytterligare information ur virkesuppköparnas synvinkel.

Skogscentralens seminarier för nya skogsägare hålls inte varje år, utan när behov uppstår.

– Jag har hållit ett en gång tidigare, ungefär vid samma tidpunkt i fjol. Vi håller dem med 2–3 års mellanrum. Det kommer inte nya skogsägare hela tiden, säger Ahlholm, och förklarar anledningen till att de hålls:

– Det är viktigt att skogsägarna kommer in i skogsbruket från början. Man kan alltid fråga de fackpersoner man anlitar, men det är bra att ha lite förkunskaper och till exempel känna till vilka skyldigheter och rättigheter man har som skogsägare.

Några av de saker som togs upp på seminariet var hur skogens kretslopp fungerar och hur man sköter skogen genom hela kretsloppet, från plantskog till gammelskog. Deltagarna fick grundläggande information om vilka ingrepp man gör vid vilken ålder på skogen.

– Skogslagen har förändrats så man har mera frihet att göra saker och ting. Man måste inte sköta skogen med gallringar, men det är förstås något vi rekommenderar, säger Ahlholm.

DJUPDYKNING I REGELVERKET

Jan-Erik Boström och **Tom Lillas**, båda från Vörå var med på seminariet.

– Jag är inte ny skogsägare, men jag behöver uppdatera mig på vilka skyldigheter och rättigheter en skogsägare har, säger Boström.

Han är lantbrukare och när det gäller byråkratin tycker han att det finns likheter mellan jordbruk och skogsbruk.

– På lantbrukssidan har vi en hel hög med skyldigheter och regler som ska följas och vi har en byråkrati som egentligen är övermänsklig. Vi är vana vid att den byråkratin ska följas. Därför är jag med den här dagen för att se vad som gäller på det här området.

Tom Lillas blev skogsägare senaste sommar efter ett arvskifte.

– Jag har vistats i skogen i hela mitt liv, men jag har bara skött det nödvändigaste. Jag är till exempel intresserad av att veta när man ska gallra och hur man ska göra så att det inte blir fel. Jag har lärt mig mycket idag, säger han.

För honom är det mesta av det som sägs på seminariet bekant, men han vill ändå repetera.

– Jag vill veta vid vilka åldrar på skogen olika skötselåtgärder ska vidtas. Jag har bland annat en rönjning framför mig. Jag vill ha klart för mig vad som lönar sig att göra själv och när man ska anlita fackpersoner så att man inte gör fel och det blir ett ännu sämre resultat rent ekonomiskt.

HELHETEN VIKTIG

Mikael Söderback från Pörtom och **Catarina Hjortman** från Kevlax kom också för att få reda på vilka regler som gäller för skogsägare. Söderback är ny skogsägare efter ett arvskifte, medan Hjortman köpte skog tillsammans med sin man 2009.

– Jag vill bland annat veta vilka aktörer man som skogsägare ska vara i kontakt med. När det gäller ekonomi och beskattning är allt nytt för mig och jag tycker att

det var bra att börja med en introduktionskurs, säger Söderback.

För honom ger grundkursen i hur man sköter viktig information.

– Det finns en sådan mångfald i skogen, och det är viktigt att få allt att gå ihop så att helheten blir så bra som möjligt i slutändan.

Även Hjortman tycker att hon har fått en bra, grundläggande bild av helheten inom skogsvård.

– Byråkratin och beskattningen är viktiga. Nu vet man vad man ska söka efter på nätet, säger hon.

VILL DISKUTERA MED ANDRA I SAMMA SITS

Niklas Donner från Sundom blev skogsägare för några år sedan, när hans svärfar överlät några skogsfastigheter till honom och hans fru.

– Jag har avverkat och gallrat lite, men för mig är det en fritidsverksamhet och rekreation att sköta om skogen.

Under dagen har han fått några tips om vad han ska ta i beaktande.

– Det är bättre att man får lära sig stegvis, än att man försöker läsa på allt själv. Det är bra att vara i grupper som diskuterar samma sak.

Det som särskilt intresserar honom är vilka verktyg de olika skogsaktörerna kan bidra med.

– Digitaliseringen går ju snabbt framåt. Det finns redan en massa data om skogsfastigheter, men hur man kan dra nytta av dem och hur man skall börja planera skogsbruken långsiktigt. Vilka skogsaktörer skall man samarbeta med? Skall man bara samarbeta med en eller ska man begära offert av flera, är frågor som jag vill ha svar på. Ju fler samarbetspartner du blandar in desto mer tid måste du sätta ner på att diskutera olika tjänster.

Samuel Nyholm från Korsholm har just ingen erfarenhet av skogsbruk.

– Den skog vi har är knappt en hektar

Andreas Ahlholm.

Samuel Nyholm.

Jan-Erik Boström och Tom Lillas.

Niklas Donner.

stor, den ingick när vi köpte huset. Jag är här för att lära mig mer ifall vi köper mera skog i framtiden, säger han. För mig är frågan om nyplantering särskilt intressant, men jag vill gärna veta allt de talar om här.

Skogsbeskattningen berördes bara ytligt under seminariet, men under februari hölls några kurser i ämnet i samarbete

med Yrkesakademin och Skogsvårdsföreningen Österbotten.

Till hösten planeras en fortsättningskurs på denna grundkurs för nya skogsägare och de som vill lära sig mer.

– Där bygger vi vidare på det som vi har lärt oss här. Det här var bara ett skrap på ytan. Då har vi förmodligen sex träffar, fem inomhus och en ute i skogen. Vi kom-

mer att ta upp olika teman, förmodligen kommer det att handla om ämnen som klimatförändringens inverkan på skogen, olika skötselmetoder, olika marktyper, insamling av skogsdata och hur skogsägaren kan ha nytta av den, säger Andreas Ahlholm. •

TEXT OCH FOTO: KARIN DAHLSTRÖM

Vedeldning kräver omsorg

Att elda med ved har både för- och nackdelar. Vid effektiv förbränning är utsläppen små, men vid bristfällig förbränning kan utsläppen av polycykliska aromatiska kolväten (PAH), partiklar och dioxiner utgöra en klar hälsorisk.

Hälsoproblemen till följd av småskalig förbränning är störst i tätbebyggda områden där det i många fastigheter eldas med ved eller pellets.

Enligt en hälsoriskbedömning, som Institutet för hälsa och välfärd (THL) publicerade 2010, dör hela 250 finländare årligen i förtid i sjukdomar som orsakats av utsläpp från vedeldning i tätbebyggda områden.

Vedeldning i fritidsbostäder har enligt undersökningen däremot ingen betydande inverkan på finländarnas hälsa, eftersom sommarstugorna ligger mera avskilda och vedeldningen är sporadisk.

FARLIGA UTSLÄPP ÖKAR IGEN

Många kommer ihåg Helsingfors och andra tätorter på 1960-talet, då det rykte ur skorstenarna i alla hus och luftkvaliteten var därefter. I och med fjärrvärmens och oljepannornas intåg förbättrades luftkvaliteten i tätorterna radikalt på ganska kort tid.

Under den senaste tiden har utsläppen från vedeldning börjat öka starkt igen, på grund av att det är en förmånlig energiform, speciellt då de övriga energiformerna har blivit dyrare.

Enligt överläkare **Raimo O. Salonen** på THL accentueras luftkvalitets- och hälsoproblemen på tätbebyggda småhusområden där fjärrvärmenätet inte är utbyggt.

– Användningen av ved har ökat med nästan 50 procent under 2000-talet. Ett stort problem är att många av vedpannorna är gamla och saknar ackumulatortank. Vid kall väderlek kan eldningen därför pågå en stor del av dygnet, vilket ger stora partikelutsläpp, säger han.

Salonen var en av talarna på ett evenemang som arrangerades av föreningen för eldstäder och skorstenar (Tulisija- ja savupiippuyhdistys) i februari.

UTSLÄPPSGRÄNSER SAKNAS

Enligt THL:s beräkningar är småskalig förbränning av ved en riktig luftförorenare. Framför allt under kölldagar förblir röken svävande på låg höjd ovanför husen och sugs in i husen genom bland annat ventilationen.

– Vedeldningen står till exempel för hela 40 procent av alla utsläpp av små partiklar och över 80 procent av utsläppen av PAH-föreningar, vilka är carcinogena, säger Salonen.

Därför rekommenderar THL inte att ved används som huvudsaklig värmekälla i städer eller i tätorter.

– Bättre alternativ för miljön är till exempel fjärrvärme och jordvärme- eller luftvärmepump, säger Salonen.

Docent **Jarkko Tissari** vid Östra Finlands universitet är expert på utsläpp från vedeldning.

– Det bästa sättet att minska utsläppen är att skaffa en panna med hög verkningsgrad och betydligt lägre utsläpp av PAH-partiklar. Avsaknaden av bindande utsläppsgränser gör tyvärr att utbudet av billigare, men samtidigt ofta mera förorenande värmepannor och spisar, ännu är stort, säger han.

När det är mycket kallt och det behövs extra värme i huset är hans råd att man ska använda en värmelagrande eldstad eller ugn med hög verkningsgrad.

– Bränn sedan endast rent, torrt trä med bra drag i spisen, under högst ett par timmar per dygn, säger han.

I befintliga öppna spisar kan olika typer av spisinsatser installeras, vilka tar sitt syre från uteluften och även annars har en optimerad konstruktion som effektiviserar förbränningsprocessen.

BEHÖVS FÖR KLIMATMÅLEN

Energi ur skogen behövs dock i framtiden för att Finland ska kunna uppfylla sina klimatmål. Bioenergin står enligt professor **Armi Temmes** vid Aalto universitetet för nästan 88 procent av den förnybara energi som produceras i Finland. Största delen av bioenergin är skogsrelaterad.

– Till småskalig vedeldning användes 2015 cirka 5 miljoner kubikmeter ved. Det motsvarar ungefär 16 TWh på årsnivå. Den här förbrukningen väntas stiga till 21 TWh per år före 2030, säger hon.

Men det är inte bara i hushållen som ved används, utan industrin är en stor förbrukare av energi ur skogen, både direkt och indirekt. Ett exempel Temmes nämner är den nya massafabriken i Äänekoski som ska bränna restprodukter ur produktionen i en ny sodapanna med en effekt på 800 MW.

– Det innebär att fabriken kommer att producera cirka 6,5 TWh energi. Det motsvarar en ökning på 10 procent av den skogsenergi som används i Finland. Fabriken kommer inte överhuvudtaget att använda fossila bränslen, utan säljer tvärtom över hälften av elproduktionen på den fria marknaden.

Temmes konstaterar att Finland, tack vare den ökade användningen av skogsenergi, redan nu har nått EUs målsättning för andelen förnybar energi år 2020. Det finns över 400 bioenergianläggningar över hela landet

– Vi har tillräckligt med träflis för att nå målsättningen på 25 TWh för träflisens andel av energiproduktionen år 2020. Men

den nya klimat- och energistrategin siktar mot 31 TWh och samtidigt ökar konkurrensen om råmaterialet, i och med nya bioraffinaderier. Därför krävs det att skogarna sköts ännu bättre än i dag så att tillväxten ökar, säger hon.

ANDRA VÄRMEKÄLLOR NU

Ett egnahemshus är fortsättningsvis drömmen för majoriteten av finländarna. En del av drömmen är då att ha en eldstad i huset, om inte annat så för säkerhets skull om det blir avbrott i el- eller värmeförsejning.

Kimmo Routiainen från småhusindustriföreningen PTT (Pientaloteollisuus) tog upp ämnet ur hustillverkarnas synvinkel och berättade bland annat hur dagens energieffektiva hus påverkar valet av värmekälla och behovet av att elda med ved.

– Enligt den senaste tillgängliga statistiken fanns det 2013 ungefär 250 000 småhus med veduppvärmning. Totalt fanns det då cirka 2,2 miljoner eldstäder och sammanlagt stod vedeldningen för 40 procent av den energimängd som husen använde.

I de hus som byggs nu är ved sällan den huvudsakliga värmekällan. Jord- och luftvärmepumparnas andel är enligt Routiainen nu över 70 procent.

– Det ställs också helt andra krav på en eldstad i ett så gott som lufttätt hus, eftersom elden behöver syre för att brinna bra.

Det här har också miljöministeriet beaktat i ett utkast till en ändrad förordning gällande markanvändnings- och bygglagen.

– Enligt förslaget ska en specialplanerare anlitas för att se till att luftväxlingssystemet fungerar kontrollerat och att trycket i rummen inte ändras på ett negativt sätt. Viktigt är också att befintliga värme pannor och andra eldstäder används rätt och att veden förvaras korrekt, för att den ska kunna brinna så rent som möjligt. Och glöm inte sotningen, betonar Kimmo Routiainen. •

TEXT: BO INGVESS

FOTO: MAJ-LEN ROOS

Skogsbruket

Uppvakta med en prenumeration på Skogsbruket

Då du gör en gåvoprenumeration på ett år får mottagaren åtta gånger per år glädje av din gåva.

Då vi mottagit din beställning sänder vi ett presentkort inkl. kuvert.

Presentkort

Kontakta Nesenta Oy
tfn 09 4190 2453
vardagar klockan 08.00–17.00
skogsbruket@nesenta.fi
eller fyll i prenumerations-
uppgifterna på
www.skogsbruket.fi

Varierande skogar ger

Mer föda, mer skydd. Det är kärnan i viltvänligt skogsbruk som gynnar hönsfåglar, bland dem tjädern.

Vuxna tjädertupparns liv kretsar kring en spelplats, säger **Jörgen Hermansson**, t.f. chef för Egentliga Finlands viltcentral. Området runt spelplatsen kan uppfattas som en tårta, uppskuren i bitar, förklarar han.

– Varje vuxen tupp, som har en plats på spelplatsen, lever hela sitt liv på en av dessa tårtbodyter, det så kallade dagområdet, det egna reviret.

När våren kommer flyger tupparna in på kvällen och sätter sig i träd nära spelplatsen. På morgonen väntar spelet. I hönsveckan, i början av maj, finns de alla där, säger Hermansson.

– En tupp dominerar och får sedan para sig med alla honor, medan de andra tupparna håller sig på behörigt avstånd.

HÖNAN HAR OCKSÅ KRAV

Problemet är att det i stora delar av Svenskfinland är ont om bra spelplatser. De kräver sluten skog omkring sig.

– Mängden gammal skog är helt avgörande för hur många tuppar som kommer till spelplatsen.

Andra faktorer som spelar in är om det i närheten av spelplatsen finns sjöar, åkrar eller kalhyggen. Då blir tårtbodyterna och antalet tuppar färre.

– Tjäderns livsvillkor handlar såklart också om hörnorna och kycklingarna, som har helt andra krav på livsmiljö, säger Hermansson.

De mår bäst i gransumpskog, bland blåbärsrisen. Där trivs kycklingarna eftersom där finns de insekter de behöver.

– Tuppen behöver gammal skog och den hugger vi ner för virke. Hönan och kycklingarna behöver gransumpskog, och den dikar vi upp, förklarar Hermansson problemets kärna.

FÅR INTE MISSA CHANSEN

Viltcentralerna har haft flera viltskogsprojekt, vars mål är att lära ut hur man kan skapa eller återskapa lämpliga miljöer för skogens hönsfåglar. Det viltvänliga skogsbruket fokuserar inte bara på tjädern, men den gynnas av samma åtgärder som flera andra hönsfåglar.

Viltskogstänket är aktuellt, eftersom det skedde stora avverkningar i Finland på 1960-talet. Nu har många av de då planterade skogarna nått gallringsålder, skogar där tjäderna redan har funnit nya spelplatser.

”Rätt skött kan gallringen skapa många nya livsmiljöer. Unga skogar är en chans som vi inte får missa.”

Uppmaningen kommer från Mellersta Finland, där tjädern är landskapsfågel. Där finns det så kallade tjäderparlamentet, ett samarbete mellan intresseorganisationer, skogsägare, jägare, fågelskådare och skogsbolag.

MER SKYDD, MER FÖDA

Många av tjäderparlamentets rekommendationer har tagits med i Skogsbrukets utvecklingscentral Tapios bok ”Råd i god skogsvård”, säger **Marko Svensberg**, specialplanerare vid Finlands Viltcentral i Helsingfors.

– De mest intresserade har redan en tid arbetat enligt rekommendationerna i sina skogar.

Ett av Viltcentralens projekt var projektet Ut i viltskogen (Askel riistametsään) 2014–2015, med pilotprojekt i tre landskap och rådgivning i hela landet.

– Ifjol hade vi satsningen ”viltskogens pionjärer”, där vi utbildade människor, såsom skogsägare med jä-

garbakgrund och folk från skogsvårdsföreningar och företag.

I samband med satsningen gjordes också en webbkurs på finska med nio lektioner. Den hittas på viltcentralens sajt, där man också kan ladda ned de svenskspråkiga guiderna ”Viltvänlig skogsvård – arbetsinstruktioner” och ”Viltvänligt skogsbruk”.

– För närvarande planeras fortbildning för branschfolk. Vi har ändå i praktiken tagit bara de första stegen, men jag har en fingertoppskänsla som säger att det håller på att ske en förändring, säger Svensberg.

Kärnan är ganska enkel: mer skydd, mer föda. Det nås bland annat med övergångszoner mellan skog och myr, skydd av buskage och genom att undvika onödig bearbetning av marken.

– Ju närmare spelplatsen man kommer, desto försiktigare åtgärder.

VINGSPÅR KAN VARA LEDTRÅD

Att identifiera en spelplats kräver en viss kunskap, annars kan man vandra rakt igenom den utan att fatta det, säger Jörgen Hermansson.

– Spelplatsen är ingen dramatisk stor sal, den kan vara svår att känna igen.

I Egentliga Finland är det dessutom glest mellan tjäderna, som är fridlysta i hela landskapet. Det betyder såklart inte att tjäderna helt skulle saknas.

– Vi har tjäderspel på Kimitoön, eftersom jag känner till två tjäderkullar från ifjol. Jag har bara aldrig påträffat tjäderspelplatserna i samband med skogsbruket, säger **Pontus Enestam** vid Kimitonejdens skogsvårdsförening.

När det är glest mellan tupparna, kan de i sin speliver angripa både människor och fordon. Så skedde för tre år sedan, då en tjädertupp antastade människor på Kimitoön.

– Den som vill hitta en spelplats ska bege sig ut när den sista snön är kvar. Då kan man hitta avslöjande vingspår, säger Marko Svensberg.

I slutet av april eller i början av maj kan man sedan återvända tidigt en morgon. Om man går riktigt tyst kan man höra tjäderspelet på avstånd.

Tjäderns ägg är cirka sex centimeter långa.

välmående tjädrar

DATOR PEKADE UT SPELPLATS

Det finns också andra metoder att komma tjädrarna på spåren, enligt Svensberg. Han har fått stifta bekantskap med ett datorprogram som analyserar skogsdata och som kan räkna ut var spelplatser är sannolika. Svensberg testade programmet och ringde en bekant nära en indikerad plats öster om sjön Pyhäjärvi.

– Jag sade att han skulle åka och titta. Han kunde sedan berätta att han sett tretton fåglar.

Svensberg var något skeptisk till en sådan fullträff, så en gång när han själv rörde sig i trakten passade han på att besöka samma plats. Då var det redan eftermiddag, men fyra fåglar flög iväg.

– Av spillningshögarnas antal beräkna-
de jag att där kanske varit sex-sju tuppar. Jag ringde min kompis och när jag sade var jag stod sade han att jag ska gå längre in i skogen, där finns fler fåglar. Vi räknade ut att där kan finnas tio tuppar som mest, en stor spelplats för Egentliga Finland.

Marko Svensberg ser tjäderns närvaro som viktig. Den är inte mycket uppskattad bara hos oss, utan också i det övriga Europa, där den försvunnit på många håll.

– Om vi sköter våra skogar så bra att tjädern mår bra kunde den vara ett marknadsföringsargument för vår skogsindustri. •

TEXT: STEFAN HOLMSTRÖM

FOTO: WIKIMEDIA

När Granlidens Trä i Närpes grundades 2006 sågades där enbart stockar. Men i dag ligger tyngdpunkten på tillverkning av specialprodukter. En satsning som har bidragit till att det går bra för det lilla företaget.

Små företag i sågbranschen har upplevt tuffa tider de senaste åren. Lågkonjunkturen har gjort att byggandet minskat, men i Yttermark i Närpes finns ett företag som har vuxit ända sedan starten.

– Det är en tuff bransch men vi tog små steg i början och hade en liten omsättning. I takt med att vi har lyckats öka volymerna har företagets omsättning ökat i stort sett varje år. Jag är mycket stolt över det med, med tanke på att tiderna har varit utmanande, säger **Jan Pått**, vd för och grundare av Granlidens Trä.

Till en början baserades verksamheten på sågning av egna stockar och fraktsågning, det vill säga att såga för kunder. Efter hand har verksamheten utvecklas så att Granlidens Trä numera producerar flera olika produkter.

– Vi märkte att efterfrågan på förädlade produkter ökade och då var det bara att svara på den efterfrågan. I dag har vi ett mycket brett utbud av olika träprodukter. Man kan säga att vi är mångsysslare inom trä och saluför allt som har med trä att göra, förklarar Pått.

IMPREGNERADE PRODUKTER VIKTIGA

Några viktiga produktsortiment är sågade, hyvlade och målade inomhus- och utomhuspaneler. Företaget är flexibelt och tillverkar många olika dimensioner som inte andra aktörer erbjuder. Utbudet omfattar också inredningsmaterial i form av lister, MDF-paneler och målade inomhuspaneler samt trägolv, snickerivirke och golvplankor.

– På senare år har också impregnerade produkter blivit en viktig produktgrupp. Under sommarhalvåret satsar vi på att ha ett lager med stort urval av terrassbräder, stomvirke, stolpar och staketmaterial.

De största kunderna är privatpersoner och byggfirmor, samt återförsäljare av specialprodukter som inte tillverkas av industrin.

– Det kan handla om paneler med en speciell färg eller dimension, produkter

Lyckad satsning specialprodu

som behövs till exempel för en tillbyggnad. Det kan vara en utmaning att hitta rätt produkter för en kund som vill ha samma panel som använts tidigare – och det är här som Granlidens Trä kommer in i bilden, säger Pått.

Och fortsätter:

– Vi kan inte fixa allt, men nog det mesta, som kunderna efterfrågar.

Samtidigt som företaget konkurrerar med stora aktörer, som byggvarukedjor, är kedjorna också viktiga kunder.

– Vi behöver dem och de oss eftersom vi kan tillgodose behovet av skräddarsydda lösningar utöver standardprodukterna.

Vi lever i symbios och vi värderar kontakterna till återförsäljarna mycket högt.

Granlidens Trä köper inte längre stockar i stora partier av markägare som vill sälja. Det beror främst på att tyngdpunkten i verksamheten har förskjutits från sågning till förädling av produkter. Merparten av virket levereras i stället från andra sågar, som till exempel Isojoen Saha.

CERTIFIERINGEN INGEN UTMANING

Det innebär samtidigt att certifieringen och kravet på hållfasthet gällande konstruktionsvirke inte är en utmaning för Granlidens trä.

ng på kter

Udda dimensioner, sågade, hyvlade och målade produkter är det som Granlidens Trä i Närpes har satsat på. En bra satsning för den lilla sågen, som har ökat sin omsättning i stort sett varje år sedan starten 2006. Vi har lyckats bra trots utmanande tider, säger vd och grundare Jan Pått.

hall inte är att föredra. Virket ska inte heller torkas i solljus, för då ökar risken för sprickbildning och skevhet.

Det är också av största vikt att stapla virket rätt.

– Ströläggningen bör utföras på rätt sätt och med tillräckligt många strön, annars kan det uppstå blånader eller vridningar i virket.

OMRÅDET ANDAS POSITIVITET

Granlidens Trä har inte märkt av någon lågkonjunktur. Enligt Jan Pått byggs det mycket i Närpesregionen och i hela verksamhetsområdet, som sträcker sig från Kristinestad i söder till Vörå i norr.

– Det här är ett område som andas positivitet och det byggs mycket. Det är svårt att veta vad som händer i morgon, men själv har jag en ljus framtidssyn. Om ekonomin tar fart på allvar tror jag helt säkert att vi gynnas av det, säger Pått, som under huvudsäsongen på sommaren har upp till tre anställda.

Varför har Granlidens Trä klarat sig bra?

– Den viktigaste anledningen är att vi är mångsidiga och flexibla. God service är det viktigaste och det har vi lyckats erbjuda genom åren, säger Pått, som tvingas avbryta intervjun flera gånger för att betjäna kunder. •

TEXT OCH FOTO:
CHRISTOFFER THOMASFOLK

– När de nya kraven på certifiering kom var de ett hot mot många småsågar, men det blev inte ett problem för oss, eftersom det virke som vi köper in redan är certifierat av industrin. Det är också många olika specialvarianter av virke som inte behöver vara certifierade.

Företaget har i takt med att det har vuxit byggt ut gårdsplanen i flera repriser och investerat i nya maskiner. För flera år sedan köptes en helautomatisk virkestork som kan torka virket ända ner till 10 procents fukthalt.

– Den maskinella torken är toppmodern och allt styrs med en dator och värms

med flis. Det gör att vi kan tillverka virke som till exempel snickerier efterfrågar. Specialtorkat virke är också bra för kunder som behöver golvplankor. Vi torkar också virke genom normal friluftstorkning.

Vem som helst kan torka virke på egen hand. Viktigt att tänka på, om man torkar på gården, är att virke som har sågats vintertid bör få torka under våren, tipsar Pått.

– Virket torkar bäst om det får torka med våren, det vill säga torka långsamt. Det är också viktigt att virket är under tak och i ett relativt öppet utrymme som har ventilation när det blåser. Ett maskintak lämpar sig utmärkt medan en tätbyggd

Visst vill du bli medlem?

Föreningen för Skogskultur r.f. har redan över 100 år jobbat för skogsbruket i svenskygderna. I dag lägger vi speciell vikt vid olika former av informationsspridning på svenska. Som medlem bidrar du till Skogskulturs arbete och kan påverka föreningens verksamhet.

Skogskultur:

- Ger ut tidskriften Skogsbruket
- Ger ut skogligt informationsmaterial, till exempel senaste upplagan av Skogsbrukets handbok som föreningen lät översätta och trycka
- Beviljar stöd för skogs dagar och exkursioner, såsom Skogsbrukets vinterdagar och Skogskulturs sommarexkursion
- Beviljar reseunderstöd till skolklasser
- Understöder examensprojekt
- Premierar skogsägare, skogsfackmän, studerande och aktiva unga

Som medlem får du också hyra föreningens stuga i Ekenäs skärgård till ett förmånligt pris. Medlemsavgiften är 15 euro per år. Man ansöker om medlemskap genom att kontakta föreningens sekreterare Klaus Yrjönen, klaus.yrjonen@nctraining.fi.

JAN HEINO
ÄR SKOGSÄGARE I LILJENDAL OCH FORSTRÅD.
HAN HAR BLAND ANNAT VARIT CHEF FÖR FAO:S
SKOGSAVDELNING, FORSTSTYRELSEN, JORD-
OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS SKOGSAVDEL-
NING OCH SKOGSCENTRALEN SKOGSKULTUR.

Komplicerade kolkalkyler i Bryssel

HUR SKOGARNA behandlas i klimatsammanhang är en jätteviktig fråga för skogsberoende länder som Finland. Skogssektorn har nu all orsak att känna stor oro, eftersom EU-kommissionens förslag till kolkalkyler för skog blir en börda om de godtas. Nils Torvalds skrev i fjolår-ets sista nummer av Skogsbruket om svårigheterna att få förståelse för att aktivt skogsbruk har en positiv roll i reduceringen av atmosfärens koldioxid.

Hur har Finland, tillsammans med Sverige och många skogsorganisationer, åtminstone till dags dato, misslyckats med att förhandla fram en vettig beräkningsgrund? En orsak är att det råder olika uppfattningar om hur man ska kalkylera koldioxidbalanser för skog. Den etablerade skogsmannaåsikten är att enskilda åtgärder och effekterna på kort sikt efter avverkning ingalunda skall tas till grund för beräkningarna. Uthållighetsprincipen och omloppstiden skall gälla.

Det finns också "experter" som utgår från detaljer och korta perspektiv, och även helt andra värderingar. Naturskyddarna tycker att skogen inte skall användas, avverkas och skötas. Nej, naturskyddarna och deras organisationer predikar i Bryssel att skogen skall lämnas orörd, också av klimatskäl. Tyvärr har dessa åsikter anammats också i flera av EU-kommissionens generaldirektorat och avdelningar, aktivt understödda av natur- och miljölobbyare.

Argument som att tillväxten avtar med skogens ökande ålder, upptagningen av koldioxid upphör och koldioxid börjar avges när träden dör, tycks klinga för döva öron. Vidare framför naturskyddarna att mångfalden drar stor nytta av att skogen sätts i malpåse, att denna effekt till och med är viktigare än kolbindningen genom aktivt skogsbruk.

Tomas Lundmark, professor i skogsskötsel vid Sveriges Lantbruksuniversitet, understryker att det som avgör klimatnyttan är hur mycket vi kan öka tillväxten och därmed tillgången på skogsråvara samt hur vi prioriterar att använda den. Genom att bruka skogen aktivt och använda skogsråvara till att ersätta fossil energi och energikrävande byggmaterial, som betong och aluminium, gör skogen störst klimatnytta på längre sikt, enligt Lundmark. Och han har stöd av kolleger runtom i Europa.

På hemmaplan har professor Pekka Kauppi på ett lättförståeligt sätt förklarat varför ett aktivt skogsbruk är det bästa för klimatet. Det går bra att öka skogens virkesförråd trots att man samtidigt avverkar, skriver Kauppi. De som jobbar med skog tar detta som en självklarhet. Inom ramen för ett uthålligt skogsbruk kan vi äta kakan men samtidigt ha den kvar.

Den allmänt accepterade uppfattningen inom skogssektorn är alltså att hela skogen, dess skötsel på lång sikt, och nyttjandet av virket skall vara utgångspunkten. Skogen fungerar både som kolsänka och samtidigt som producent av ett energialternativ till fossila bränslen. Det här förstår alla som har att göra med skog. Också skogsvetenskapen är nästan helt enig på den här punkten. Men tjänstemännen som skall föra fram skogens och dess positiva roll i klimatfrågan till EUs instanser har än så länge inte klarat av sitt uppdrag, trots förtjänstfulla ansträngningar. Varför, frågar sig många? Man lär möta kompakt oförståelse bland ledande tjänstemän inom kommissionen, sägs det. Skogsländerna borde småningom ta till det tunga artilleriet och engagera sina politiker på högsta nivå för att få gehör för kraven på vettiga kolkalkyler! Vår statsminister har nu en viktig uppgift i Bryssel. •

Fler generationer i samförstånd

Skogen fungerar både som inspirationskälla och arbetsplats. På Yttar i Nagu huggs det med avverkningsmaskin och funderas på visor om skogen på älgpasset. Pappa Ossian Avén och dottern Cecilia Avén sköter skogen tillsammans.

– Min fru **Ragnhild** och jag skulle gallra en fem hektars figur. Ragnhild tyckte om att jobba med motorsågen och var fast besluten att avverka själv, men beståndet var tätt och träden fastnade, berättar **Ossian Avén**.

Det var då han bestämde sig för att skaffa en egen avverkningsmaskin, och det är någonting han aldrig ångrat. Nu har han sin andra maskin, som han är mycket nöjd med.

– Jag kan fälla ordentligt stora träd, men om de är kvistiga kan jag få problem.

SMÅ GENERATIONSSKILLNADER

Ossians dotter **Cecilia Avén**, som för tillfället är vårdledig, är sedan tio år tillbaka ägare till gården Yttar i den västaböland-ska skärgården. Genom samarbete sköts gården som har cirka 130 hektar skog och åker.

– Jag uppskattar min pappas hjälp, eftersom jag är bosatt i Borgå och inte kan komma till Nagu så ofta.

Cecilia Avén arbetar gärna i skogen.

Röjningssågen och planteringsröret sitter bra i hennes hand. Senaste vår planterade familjen cirka 2 500 plantor på en höglagd förnyelseyta. Totalt har närmare sex hektar planterats de senaste åren. Gräsbekämpning på ytorna har inte varit nödvändig.

– Jag är utbildad agrolog och fast jag inte profilerade mig inom skogsbruk, innehöll studierna både praktiskt och teoretiskt skogsbruk.

Skogsskador har Avéns nästan klarat sig utan, förutom att sorkarna förstörde

plantor en snörök vinter.

– Det har kommit upp björk där, så det blir bra. Plantskogarna har klarat sig nästan helt utan älgskador. Granplanteringarna har också klarat sig utan betningsskador orsakade av rådjur, konstaterar Cecilia Avén.

Det finns små skillnader i hur de olika generationerna gör saker.

– Cecilia startar motorsågen på ett annat sätt än jag, skrattar Ossian Avén.

EGEN SKÖRDARE

Fördelarna med en egen avverkningsmaskin är många. Avverkningarna kan utföras när företaget är som bäst. Då blir resultatet just så som man vill ha det.

– Vid gallringarna får vi också ekonomisk nytta, i alla fall på massaveden. Men det bästa är att jag får göra hela planeringsarbetet själv. Körstråken blir där jag vill ha dem och också figurgränserna är precis där jag tycker att de borde vara, säger Ossian Avén.

Större avverkningsposter säljer Avéns ändå på rot och de gläder sig åt att konkurrensen om virket i skärgården hårdnat.

– Det gynnar alla att det finns fler aktörer på marknaden. Jag är glad för att maskinförarnas kunskaper under de senaste åren utvecklats åt det positiva hållet. Nu går det att påverka dem mer än tidigare, noterar Ossian Avén.

Avverkningsmängden med den egna maskinen varierar, men ett ungefärligt medeltal är 500 kubikmeter per år. Maskinen har fungerat bra och också mättaggre-

gatet är i skick, vilket Ossian bevisar genom att visa en så kallad motolista utskrivnen från avverkningsmaskinen.

– Det här är pappas gebit. Jag har kört maskinen fram och tillbaka på gårdsplanen, men resten överlåter jag till honom, berättar Cecilia Avén.

– Inte är det alla 79-åringar som kör skogsmaskin, säger Ossian Avén med en glimt i ögonen.

Förutom den egna avverkningsmaskinen finns det också en sponthyvel på gården. Med virke som hyvlats med den har det renoverats flera hus.

– Hyveln är mångsidig. Det går att hyvla inner- och ytterpanel, golvplankor och lister, förklarar Ossian Avén.

FÖRDELAR MED ATT INTE ÄGA SKOGEN

Just före generationsskiftet bottenröjde Ossian Avén ett bördigare område med avsikten att få beståndet i bättre skick. På figuren fanns rikligt med hasselbuskar och myndigheterna ville freda området som hassellund.

Efter att många experter besökt området kom de ändå fram till att det inte rörde sig om något lagobjekt, och avverkningen fick utföras med vissa restriktioner.

– Skulle jag ha gjort någonting olagligt så var det tur att jag inte ägde skogen längre då beslutet kom. Då skulle polisen ändå inte ha kunnat bura in mig, skämtar Ossian Avén.

Efter att beslutet kommit att det inte rörde sig om en lund avverkades figuren, men man undvek att fälla träd på hasselbuskarna.

– Idag finns där ett fint trädbestånd och fortfarande en hel del hassel, summerar Avén.

Jakten har förblivit en kär hobby för Ossian. Dagen före intervjun tillbringade han på hjortjakt; tidigare jagade han också småvilt.

"Jag uppskattar min pappas hjälp."

SKOGSÄGARE CECILIA AVÉN

Lilla Charlotta och hennes mamma Cecilia Avén sjunger gärna tillsammans med morfar Ossian Avén.

– Grannen har en stor utfodringsplats, så jag behöver inte aktivt mata djuren, berättar han.

Cecilia har ingenting emot att det jagas på gården, men jagar inte själv aktivt, trots att hon har jaktkort.

– De som vill får syssla med jakt, men just nu har jag inget intresse för det.

MUSIKEN FÖRENAR TRE GENERATIONER

Förutom att de två generationerna sköter om skogen tillsammans har de också ett gemensamt intresse för musik. Inom en

snar framtid kommer man att kunna höra Ossians alldeles egna låt i radion. Med versrader som ”känn hur det doftar i skogen” och ”vi måste värna om naturen” är det inte svårt att förstå att skogen är viktig för Ossian Avén.

– Låten kom till på älgpasset. Plötsligt fanns texten bara där.

– Den gången klarade sig älgen helskinnad, skämtar Cecilia Avén.

Ossian sjunger och spelar dragspel och Cecilia sjunger på vänners och bekantas fester. Cecilia sjunger också på den nya skivan som snart färdigställs.

– Skivomslaget blir en bild på mig med dragspelet. Jag kommer att sitta på en stubbe i skogen, berättar Ossian med stolthet i rösten.

Om följande generation ärver intresset för skogen återstår att se, men att musiken är viktig för Ossians barnbarn **Charlotta**, två och ett halvt år gammal, är inte svårt att notera.

Sakta sjunger hon med i morfars sång Ute i skogen... ●

TEXT OCH FOTO:
SIV VESTERLUND-KARLSSON

*Mogen studerande.
Martin Antell växte upp
i Helsingfors men har
alltid gillat att bo nära
naturen.*

Martin, 55, ska bli skogsbruksingenjör

Efter 22 år som ensam företagare sadlar Martin Antell om. Förr sålde han djur, nu satsar han på studier i bioekonomi.

I somras visade **Martin Antells** fru honom en annons i tidningen Västra Nyland. Yrkeshögskolan Novia hade platser kvar till några utbildningar, bland annat till skogsbruksingenjör.

Han viftade bort saken.

– Nä, jag är för gammal. Vad tänker hon? beskriver Antell sin reaktion.

Han hade ett sabbatsår efter att ha varit tvungen att stänga sin djuraffär i Böle station 2015. De som åker tåg till Helsingfors har antagligen märkt att stationshuset rivits. Det långvariga byggprojektet i Böle gjorde bland annat djuraffären husvill. Antell blev arbetslös och fick en paus i yrkeslivet.

– Det behövdes. Jag var ganska slutkörd. Vår pojke var sex år, han gick i förskolan och våren var fin. Vi tillbringade mycket tid på stugan. Det var en bra period, konstaterar Antell.

På sommaren stack frun alltså åt ho-

nom tidningsannonsen. Fastän Martin Antell först tyckte att studier lät befängt slog tanken ändå rot. Han tänkte på djurföretaget som var svårt att starta om och få lönsamt. Han tänkte på sina halvfärdiga studier på agroforst, Agrikultur-forstvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet. Han tänkte på jobb.

– En kille på 55 år med bara studentbetyg är inte så attraktiv på arbetsmarknaden, fast han har mycket erfarenhet.

Efter några veckor var han mogen att greppa telefonen och ringa lektor **Britt-Mari Fagerström** på Novia. Hon uppmanade honom att söka in och plötsligt fick Antell damma av sina kunskaper i geometri och gå på inträdesförhör. Han blev antagen och sitter numera på skolbänken tillsammans med en grupp ”unga pojkar”.

– Det är roligt! I och med att jag sett en del av livet har jag vissa grundkunskaper de andra inte har. Men när det kommer till datorer ligger de unga långt före.

Antell tycker kvaliteten på utbildningen är god, men har lagt märke till nedskärningarna inom utbildningssektorn. Det ska hållas färre lektioner och studerandena ska läsa mera på egen hand.

Han kan räkna en del av sina tidigare studier till godo. Därför försöker han avlägga sin examen på tre år i stället för fyra år. Då är han 57 eller 58.

– Vad sedan? Jag vet inte, men handel ligger närmast. Det har jag erfarenhet av och så kan jag både svenska, finska och engelska. Kanske jag rycker någon gammal studiekompis i ärmen.

I ungdomen låg hans fokus på lantbruk, nu är det skogsbruk som gäller. Antell tror nämligen att det är på skogssidan framtiden finns.

– Där finns potential att utnyttja, både när det handlar om jobb, produkter och handel.

Att ge sig in på praktiskt skogsarbete känns inte som ett alternativ. Tiden då Martin Antell sprang i skogen som en hjort är förbi. Däremot tycker han om att vistas i naturen.

Svampplockning är ett stort intresse. Ett annat är att flytta träd på stugans tomt. Han gillar att prova och se om plantan klarar flytten till sin nya plats. Det brukar gå bra, även med lite större träd. •

TEXT OCH FOTO: EVA HAGMAN

Askskottsjuka och andra hot

Asken har uppfattats som ett friskt och kraftigt träd och har kanske därför haft en central plats, som trädet Yggdrasil, i nordisk mytologi. Men askarna började må dåligt och dog på många håll i Polen 1992. Metlas (numera Naturresursinstitutet) skogspatologer upptäckte år 2008 den för Finland nya askskottsjukan. Numera finns sjukan på flera håll inom askarnas utbredningsområden, både i Europa och i Nordamerika.

Svampen (en sporsäckssvamp; *Hy-menoscyphus fraxineus/Chalara fraxi-neae*) dödar blad, skott och grenar och till slut hela trädet. Fruktkropparna är skaftade, ljusa och 1–2 mm i diame-ter. De hittas på nedfallna bladskaft och kvistar på hösten. Sporena sprids våren därpå.

I England fann man år 2012 sjukdomen på plantskoleplantor och snart började askarna dö i stor skala. Man uppfattade epidemin som en nationell förlust. Både i England och i Sverige har man hittat individer som är resi-stentare än andra och deras stickling-ar har testats genom infektionsförsök. Resistensens genetiska bakgrund har kunnat fastställas och resistensföräd-ling har påbörjats.

I Sverige rekommenderas att an-gripna träd inte fälls utan att man föl-jer med deras hälsotillstånd och ser om träden repar sej och därmed upp-visar någon grad av resistens. I Eng-land har en särskilt vacker och resi-sistent individ påträffats och i glädjen över fyndet döptes den till "Betty". Bå-de i England och i Sverige anser man nu att asken inte kommer att försvin-na ur landskapet på grund av den här svampen.

FARAN ÄR INTE ÖVER

År 2007 upptäckte man i trakten av

Moskva en skalbagge (*Agrilus plani-pennis*) som tidigare var känd bland

Agrilus planipennis är 8,5–14 cm lång.

annat i Kina. Den smaragdgröna ask-smalpraktbaggen håller till uppe i kro-norna och livnär sig på bladen utan att göra någon större skada. Larverna däremot lever i tillväxtskiktet under barken och i den yttersta veden och leder till att barken faller av och trä-den snabbt dör.

Insekten har spridit sig mycket snabbt, över Sibirien till Europa och till Nordamerika (bekräftades där 2002), där man uppskattar att den tog livet av 100 miljoner askar på min-dre än 10 år. I Sverige finns den inte (2015) och veterligen finns den inte heller ännu i Finland. Uppenbarli-gen har de europeiska och än mindre de nordamerikanska arterna av ask inte samma motståndskraft som askar-na i Asiens östligaste delar.

SOM OM DETTA INTE VORE NOG

Den asiatiska långhorningen (*Ano-plophora glabripennis*) sågs första

gången i Finland år 2015. Den går på nästan alla lövträd. Det troliga är att den kom i träemballager från Kina. Eftersom man visste hur skadlig arten var hade EU redan tidigare gått ut med varningar och strikta bekämp-ningsdirektiv. En observant fotgänga-re i Vanda såg en stor, svart, vitprickig skalbagge med långa känselspröt och tog kontakt med Evira, som omedel-

Anoplophora: 1,7–3,9 cm lång.

bart vidtog de stipulerade åtgärder-na för att begränsa vidare spridning. Det återstår att se om åtgärderna haft önskad effekt. Om inte, finns risk för omfattande skador på våra björkbe-stånd. Den har inte påträffats i Sve-rige ännu. •

KIM VON WEISSENBERG
PROFESSOR EMERITUS
EXPERT PÅ SKOGSPATOLOGI

FOTO: WIKIPEDIA

I nästa nummer handlar det om knäckesjukan.

I prisstatistiken anges de åtta vanligaste virkessortimenten. Olika köpare kan ha olika mått- och kvalitetskrav för småstock. I den här statistiken avses med tallsmåstock virke vars toppdiameter är under 15 centimeter och som har mätts in som ett skilt sortiment. Gransmåstock har en toppdiameter under 16 centimeter.

Uppgifterna baserar sig på de priser som inskrivs i virkeshandelskontrakt. Till exempel prisjusteringar som överenskommit med avtalskunder ingår inte och inte heller tidighetstillägg i leveransaffärer. Priserna är utan moms.

Prisuppgifterna baserar sig på den information som Skogsindustrin r.f. varje vecka tillställer Naturresursinstitutet (Luke) om inköpta virkesmängder från privatägda skogar och virkespriser.

Med privatägda skogar avses skogar som ägs av privatpersoner, städer, kommuner och samägda och samfälliga skogar. I statistiken ingår inte uppgifter från skogsbolagens egna skogar och inte heller Forststyrelsens skogar.

Statistiken omfattar cirka 90 procent av alla virkesaffärer i privatägda skogar. Utanför materialet är små och medelstora sågar.

De virkespriser som anges per område och för hela landet är ett vägt medeltal av priserna på det virke som köpts de senaste fyra veckorna. Om virkesmängden för något sortiment vid rotköp är under 1 000 kubikmeter och vid leveransköp under 500 kubikmeter anges inget pris (...). Om mängden är 0 kubikmeter, anges (–) som pris. •

På Skogsbrukets webbplats, www.skogsbruket.fi, under rubriken Skogsbruket för prenumeranter uppdaterar vi virkespriserna varje vecka. Du behöver loginuppgifter för att kunna öppna sidan. Dem hittar du på din faktura.

Rotpriser vecka 8

	Hela landet		
	Slutavverkning	Första gallring	Senare gallring
Tallstock	56,25	37,87	47,36
Granstock	57,34	38,70	48,35
Björkstock	42,91	...	36,92
Tallmv*)	17,54	11,74	15,00
Granmv	18,36	11,20	15,31
Björkmv	17,17	11,14	14,23
Tallsmåstock	25,04	15,52	20,54
Gransmåstock	24,80	...	20,81

*) mv=massaved

	Södra Finland		
	Slutavverkning	Första gallring	Senare gallring
Tallstock	57,30	...	49,04
Granstock	58,64	...	50,11
Björkstock	41,92	...	36,87
Tallmv	16,85	12,22	15,47
Granmv	18,90	12,11	15,81
Björkmv	17,09	11,88	14,84
Tallsmåstock	24,19	...	21,42
Gransmåstock	...	...	...

	Södra Österbotten		
	Slutavverkning	Första gallring	Senare gallring
Tallstock	55,81	...	46,00
Granstock	55,73	...	45,28
Björkstock	34,91	...	...
Tallmv	18,17	...	15,11
Granmv	...	...	...
Björkmv	17,69	...	14,38
Tallsmåstock	26,12	...	20,72
Gransmåstock	...	...	...

Leveranspriser vecka 8

	Hela landet	Södra Finland	Södra Österbotten
Tallstock	56,28	57,95	...
Granstock	56,66	59,09	...
Björkstock	46,20	45,35	...
Tallmv*)	27,30	28,49	26,19
Granmv	29,61	30,62	...
Björkmv	27,51	28,55	25,95
Tallsmåstock	35,12	...	...
Gransmåstock	34,66	...	...

*) mv=massaved

ERNO JÄRVINEN,
FORSKNINGSCHEF FÖR MTK:S
SKOGLINJE

Skogsägarna svarar på ökad efterfrågan

ANVÄNDNINGEN AV inhemskt virke ligger på rekordnivå. I fjol ökade användningen av inhemskt virke i produktionen av sågade trävaror, kartong och massa. Som en följd av minskad efterfrågan minskade produktionen av skriv- och tryckpapper enligt förväntningarna. Under år 2016 exporterades sågade trävaror och kartong från Finland mera än någonsin.

Privatskogsägarnas virkesförsäljningsvolymerna har motsvarat den ökade efterfrågan. Också marknadsavverkningarna har varit mycket livliga i de finska skogarna. Den jämna virkesprisutveckling som skett, trots den ökade virkesförsäljningen, beskriver den utbudspotential som finns i de finska skogarna. Tyvärr finns det just nu inte tillräcklig användning för allt inhemskt virke. En mycket positiv signal om den finska virkesmarknadens förutsägbarhet och tillväxtpotential är ett ökat intresse från utländska investerare. Användningen av importerat virke har minskat, men en betydande del av den nuvarande importvolymen skulle kunna ersättas med inhemsk massaved och sågflis.

Under detta års första veckor ökade virkesförsäljningarna med drygt 20 procent från fjolårets siffror. Under de senaste 20 åren har virkeshandelsåret börjat livligare endast 2005, då skogstaxeringsövergångsperioden avslutades, och 2007, då priserna på sågade trävaror låg i topp.

Efterfrågan på barrstock, och i synnerhet granstock, ser utmärkt ut. Det lönar sig för skogsägarna att aktivt erbjuda barrstocksstämplingar. I jämförelse med tidigare år opererar sågindustrin med betydligt mindre stockreserver och har därför ett kontinuerligt inköpsbehov. I virkeshandeln är det inte endast enhetspriset som avgör, utan en noggrann aptering påverkar också avsevärt rotpostintäkterna. Skogsvårdsföreningarna erbjuder neutralt kunskande för konkurrensföring av stämplingar och för kontroll av aptering.

Björkmassaveden har blivit virkesmarknadens problemsortiment. Det samlas årligen mer och mer björk vid inköp av rotpoststämplingar. Den enda medicinen mot svårigheten att avsätta björkmassaved heter nya investeringar. Energiproduktionen påverkar inte björkmassavedsläget.

Både PTT och Naturresursinstitutet Luke förutspådde redan förra hösten att detta år kommer att vara livligt på den finska virkesmarknaden. Också de finska börsnoterade skogsindustrierna uppskattade i sina årsresultat att räntabiliteten fortsätter att vara stabil, åtminstone under första halvan av detta år. Alla de här utsagorna, tillsammans med investeringarna, tyder på en livlig virkeshandel också i framtiden. •

köp & sälj

På den här annonsplatsen får privatpersoner, enmans- och familjeföretag annonsera ut sina tjänster gratis. Som villkor för annonsering gäller att tjänsterna ska anknyta till skog.

En annons får omfatta högst 112 tecken, dvs. bokstäver inkl. mellanslag. Skicka in annonstexten till skogsbruket@nordinfo.fi. Det är viktigt att det ur texten framgår vilket område annonsören betjänar.

Utbud av tjänster i Österbotten

- Skogsvårdstjänster, röjning och plantering mm. utföres i Pedersöre och Kronoby med omnejd. J Lövsund, tfn 040 751 7015.
- Närpes röjningstjänst utför röjningar och planteringar i Sydösterbotten, tfn 050 366 6251.
- Maskinell slyröjning, Timberjack med kättingaggregat i Österbotten. Räckvidd 10 m, arb.bredd 1,7 m. Dan Renlund, tfn 040 583 2681.
- F:ma O. Sandström utför röjningar och andra skogsvårdsarbeten i Pedersöre, Larsmo, Kronoby, Jakobstad, Nykarleby området, tfn 050 517 3712.
- Utkörning och transport av virke, ved mm. utförs med traktor i området Jakobstad-Vörå-Maxmo, Andreas, tfn 040 860 4749.
- Sprängningsarbeten utförs i Pedersöre med omnejd, tfn 050 534 8565.
- Köld skogsservice utför manuell röjning, plantering och gallring i Karleby och Pedersörenejden, även inhoppare i skogsmaskin, tfn 041 435 8089.
- Skogsavverkning utförs med gallringsskördare, även huggning av tomter, virkestransport med traktor, röjning mm. utförs i Vasa med omnejd, tfn 050 322 0567.
- Maskinell avverkning med smidig skördare samt utkörning och transport av virke i Korsholm-Korsnäs. Kenneth Forsman, tfn 050-3513197.
- Gallring och utkörning av virke utförs med Norcar 600, 490 i Nykarleby med omnejd, P. Blomqvist, tfn 050 349 2888.
- Skogsvårdsarbeten och avverkning, planering, värdering av skog och rådgivning i Nykarlebytrakten, Smedskog, tfn 050 466 4970.
- Slyröjning av skogsbilvägar utförs i Närpes-Malax-Korsnäs området, tfn 050 344 3181, Tobias Dahlblom.
- Slyröjning av skogsbilvägar utförs i Närpes-Korsnäs området, tfn 040 750 7929.
- ITA Nygård Ab utför röjningar, skogsvårdsarbeten och specialavverkningar i Terjärv med omnejd, tfn 050 366 0860.
- Trädfällning på tomter samt borttransport av ris i Vasatrakten, Österbottens farmartjänst, tfn 0500 567 171.
- Maskinell gallring, uttag av energived, virkesutkörning med smidig Logset 500 i Pedersöre med omnejd, S. Backman, tfn 050 592 3043.
- Avverkningstjänster, maskinell gallring, med gallringsskördare utförs i Vörå med omnejd, B. Svens, tfn 050 350 7249.
- Maskinell gallring med Norcar 600 i Österbotten, S. Ahlback, tfn 050 518 1054.
- Vägsladdning, slyröjning och övrigt underhåll av skogsvägar utförs mellan Vasa och Oravais, tfn 0500 138 414.
- Närtransport av virke, gallringsavverkning, röjning mm. inom Norrskogs område, I. och A. Nynäs, Finnäs gård, Eugmo, tfn 050 598 3149 eller 050 562 2449.
- Maskinell gallring och slutavverkning i Korsholm-Malax, H. Skog, tfn 0500 160 669.
- Björnströms Avverkning och Røj utför skogsvårdsarbeten i Vasanejden, tfn 050 505 7088.
- Skogsavverkningar utförs med gallringsskördare i norra Österbotten, J. Slotte, tfn 0400 139 508.
- Skogsdikning, skogsvägar och markarbeten utförs inom Vasaområdet, tfn 0400 867 373.

Utbud av tjänster vid sydkusten

- Röjning, plantering, special trädfällning, tomthuggning på Kimitoön. Skogsfix, Sebastian Blomqvist, tfn 0442601740.
- Plantskogsrojningar och skötsel av ungskog i mellersta och västra Nyland. Oy Alessia Ab, Niclas Boström, tfn 040 579 9690, e-post alessia.oyab@gmail.com.
- Markberedning: Högläggning/fläckupptagning (eventuellt sådd) med tvåradig Bräcke högläggare utföres i Nyland, Forest Strömberg Oy Ab, tfn 0400 714 095.
- Röjningar och planteringar på Kimitoön, F:ma Johan Lindroos tfn 0400 435 236.
- Röjningar (Kemera), tomtavverkningar och trädfällningar utförs i västra Nyland. Fredriks Skogstjänst, tfn 040 716 2994.
- Trädfällning samt virkeskörning i södra Finland, MW Skogstjänst, Mats Wikström, tfn 0400 887 240.
- Skogsvårdsarbeten och trädfällning i Östnyland, Skogsservice Åberg, tfn 040 5057 723.
- Snöröjning, vägsladdning, röjning av väglänter, virkestransport med traktor utförs i östra Nyland, tfn 0400 717 836.

TOK

– Jag tror att det är dags att rensa utfallet på Sänkå kern.

– Hurså?

– Nu är där igen en fritidsfiskare och borrar och tänker börja fiska!

Skogsbruket 3 | 2017 kommer den 15 mars

Förnyelse – på rätt sätt, i rätt tid

- Granens rotröta ett allmänt fenomen.
- Nytt om användningen av tallfrö.
- Konstsamfundet som skogsägare.

Adressändringar och övriga
prenumerationsärenden

Nesenta Oy
tfn 09 4190 2453
vardagar klockan 08.00–17.00
skogsbruket@nesenta.fi

Föreningen för Skogskultur r.f.

håller sitt stadgeenliga årsmöte torsdagen den 20 april klockan 15.00 på Finlands Skogscentrals kontor i Helsingfors (Böletået 9). På mötet behandlas förslag till stadgeändring.

Det är också möjligt att delta via videokonferens från Skogscentralens kontor i Vasa (Kvarngatan 15).

Styrelsen

* . QG7 1 *

Posti Green

SKOGSBRUKETS HANDBOK

Skogsbrukets handbok

Uppdatera dina kunskaper om skog och skogsbruk. Goda råd och fina tips för skogsägare, skogsfackmän, studerande och andra skogsintresserade.

Priset för en bok är ~~50 €~~ (inklusive moms) + porto.

25 €

Fyll i kupongen nedan. Du kan också mejla klaus.yrjonen@nctraining.fi eller ringa på tfn 040 547 9075.

Beställningskupong (Var god texta)

Jag beställer

stycken **Skogsbrukets handbok**

Boken/böckerna skickas till

Namn

Adress

Postnummer och postort

Telefon

.....

Faktureringsadress (om annan än ovan)

.....

.....

Föreningen för
Skogskultur
betalar portot

Föreningen för Skogskultur
INFO Handbok15
Kod: 5001298
00003 SVARSFÖRSÄNDELSE